† Cu Dumnezeu înainte!

MIȘCAREA

P208083

Apare bilunar
8 pagini–150 lei

Publicație a Noii Generații
Editor: Mișcarea Pentru România

Anul III, Nr. 2 (23)
16 – 31 ianuarie 1994

DIN SUMAR:

- Crucea Patriarhală – pentru Eroii creștini ai Neamului *pag. 4*
- Despre Constituție *pag. 2*
- Actualitatea clasicilor: A.C. Popovici *pag. 8*
- Despre Francmasonerie *pag. 5*
- S-a terminat cu România? *pag. 7*

Cea mai redutabilă armă: Opera integrală a marelui Eminescu

La arme

Auzi departe strigă slabii
Și asupriții către noi,
E glasul blândei Basarabii
Ajunsă-n ziua de apoi.
Și sora noastră cea mezină
Gemând sub cnutul de calmuc
Legată-n lanțuri a ei mână,
De ștreang târând-o ei o duc.
Murit-au... poate numai doarme
Ș-așteaptă moartea de la câni
La arme
La arme, dar români!

Pierit-au oare toți vultanii
Și șoimii munților Carpați,
Voi, fii ai vechei Transilvanii
Sunteți cu totul enervați.
Și suferiți în înjosire
De la Brașov pân-la Abrud,
Ca să vă ție în robire
Fino-tărtanul orb și crud.
Și nimeni lanțul n-o să farme,
N-aveți inime, n-aveți mâni?
La arme, la arme,
La arme, frați români.

Maghiar, tatar cu cap de câne
De noi și azi îți bați tu joc...
Sub pumnul nostru vii tu mâne
Strămutăm falcile din loc,
Și limba ta muiată-n ură
Ți-om smulge-o, câne, tu, din gât,
Ți-om băga pumnul nostru-n gură
Căci, câne, te iubim atât.
Și brațul nostru-o să vă farme
Și robi veți fi, măriți stăpâni,
La arme, la arme,
La arme, frați români!

Iar tu, iubită Bucovină
Diamant din steaua lui Ștefan
Ajuns-ai roabă și cadână
Pe mâni murdare de jidan,
Rușinea ta nu are samăn,
Pământul sfânt e pângărit...
Mișel, și idiot, și faman,
Ce ai mai sta la suferit,
De-acuma trâmbiți de alarme,
Nălțați stindardul sfânt în mâni
La arme
La arme, dar români.

Pierduți sunteți pe Criș și Mureș,
E moarte, e leșin, e somn?
Au Dragoș nu-i din Maramureș,
Au n-a fost la Moldova Domn?
N-ai frânt a dușmanilor nouri,
N-ai frânt pe leși și pe tătari,
Au Dragoș vânător de bouri
N-ai să vânezi și pe maghiari?
Rușine pentru cel ce doarme,
Sculați ca să nu muriți mâni
La arme
La arme, dar români.

Din laur nemuritorii ramuri
O, țară pune-n frunte azi
Și-n tricolorul mândrei flamuri
Să-nfășuri pieptul tău viteaz.
Și smulge spada ta din teacă
Și-ți cheamă toți vitejii tăi.
Și la război ea demnă pleacă
Cu pui de șoimi și fii de zmei
În rânduri, rânduri ea să farme
Calmuci, tătari, dușmani, stăpâni.
La arme, la arme,
La arme, frații mei români.

MIHAI EMINESCU

Se încheie cea mai importantă realizare editorială a culturii române: publicarea întregii opere a celei mai mari personalități a Neamului Românesc, MIHAI EMINESCU

(pag. 3)

„Mișcarea" reflectă în paginile sale preocupările și frământările ***Noii Generații****, contribuind la dezvoltarea curentului de gândire și acțiune declanșat de* ***tineretul român*** *prin mișcările din 1989-1990.*

Pe plan spiritual-religios, „Mișcarea" este o publicație ***creștină ortodoxă****, așezată sub autoritatea duhovnicească a Bisericii Ortodoxe Române.*

Ca orientare culturală, „Mișcarea" urmează ***linia națională****, reprezentată în istoria culturii și publicisticii românești de personalități exemplare ca Mihai Eminescu, Nicolae Bălcescu, Nicolae Iorga, Nae Ionescu, Mircea Eliade, Petre Țuțea.*

Din punct de vedere politic, „Mișcarea" promovează doctrina ***național-democrată****, așa cum este formulată în documentele programatice ale Mișcării Pentru România.*

Vom învinge

Recent un tânăr coleg de generație (și nu numai el), ne apostrofa, cu tristețe de altfel, atrăgându-ne atenția că prezența noastră deranjează. Deranjează, zicea dânsul, „somnul României". Pentru România, susține el, nu mai merită să lupți, deoarece „s-a terminat".

O astfel de remarcă întâlnim din ce în ce mai des, părând a izvorî dintr-un soi de fatalism, răspândit deja nu doar în rândurile generației noastre, ci și la scara întregii societăți.

Am socotit necesar să răspundem scrisorii tânărului nostru coleg de generație, nu atât ca o replică cât mai degrabă ca o completare. Căci observațiile sale, când amare când ironice, mimând cinismul, sunt de cele mai multe ori juste. Însă constatările și întrebările sale crude se cuvin a fi însoțite de încă o altă serie de interogații pentru a desprinde o concluzie. Când o generație se confruntă cu astfel de întrebări: „la ce bun morții noștri?", „cui folosește jertfa?", „încotro România?", ei bine, avem de răspuns.

Începând, deci, cu întrebarea „s-a terminat cu România?", vom întreba și noi în continuare. Ne-am pierdut oare într-adevăr substanța etnică? Este criza prin care trecem, așa zisa tranziție, o criză a unei comunități în agonie? Suntem cu adevărat desființați spiritual și cultural, este neamul nostru sterilizat, distrus? A reușit ciuma roșie să ne anihileze?

Cum să mai înțelegem atunci jertfa generațiilor ilustre care, prevăzând teroarea, ne-au somat, de peste timpuri, să nu cedăm. Care au îndurat teroarea și au rezistat. Care spuneau *„ne vom întoarce într-o zi"*. Fără sens a fost oare jertfa lor, dar și a altor tineri, zdrobiți de un ultim zvâcnet al fiarei, acum patru ani? Sau vor mai fi necesare și alte jertfe? Căci „știm prea bine, orice zidire cere o jertfă. Și întreaga noastră istorie arată lupta unui neam clădit între războaie, vitregit de catastrofe, supus la nesfârșit unor colosale încercări. Praguri trecute prin sacrificiu, prin jertfă. Și cu fiecare jertfă mereu mai aproape de Dumnezeu.

Ne plângem de lipsa modelelor. Ne lamentăm când ne este atât de simplu să deschidem doar un pic ochii, să ne ridicăm privirea din pământ. Și-l vom zări pe Ilie Ilașcu, îi vom vedea pe copiii moldoveni de 16-17 ani care s-au bătut, cu mâinile goale aproape, cu rușii și cazacii, în iulie '92, în Transnistria „și care știau și o afirmau: „noi luptăm pentru România". Îi vom simți mai aproape pe tinerii căsăpiți pe stradă și în facultăți de bandele feseniste – (minerii și alții alături de ei). Iertați apoi, cu milă creștinească, tot de către ei, tinerii, cei mai crunt atacați. Uitați-vă cu atenție în jurul vostru și îi veți vedea pe minunații copii ai acelui Decembrie. Ei, primii, s-au oferit drept jertfă. Tot ei, spontan, formau și organizau acele sinucigașe grupuri de veghe, pe străzi, în stațiile de metrou, mereu treji și atenți. Enervându-i pe adulți, dar prevenind un măcel poate mult mai mare decât cel care a fost. Lumea uită, dar o bună parte a celor 800-1000 de teroriști au fost prinși de copii (și eliberați apoi de unii adulți prea bine cunoscuți). Iar riscul și măsura jertfei tot de copii au fost asumate. Copii ai Revoluției, azi tineri ai Noii Generații. Generație predestinată parcă sacrificiului.

E firească aici întrebarea: până când? De câte ori? Răspunsurile le vom cunoaște, vor veni. Vom afla atunci câți am fost și câți am rămas. Dar atunci alta va fi Țara. Și dacă pentru asta va trebui să recunoaștem înfrângerile și anii trecuți, ei bine o vom face, dar fără crispare și fără teamă. Chiar dacă am întârziat cu cinci sau zece ani, contează prea puțin. Căci între timp în rândurile noastre se așează încet atâtea alte duhuri, ale celor ce-au gândit și luptat ca și noi și mai mult decât noi. Ei, pietre de hotar, ei se întorc. Aceeași luptă au dus și ei, aceeași luptă ne așteaptă și pe noi. Pentru România.

Iar exemplul acestor ilustre generații ar trebui să ne trezească imboldul faptelor, al realizărilor, al împlinirilor practice. Ar trebui să ne domine obsesia făuririi, nu cea a ruinelor. Este o luptă; este, bineînțeles, și un risc. Și dacă dorim o dominantă etică a unei noi societăți, trebuie să știm că aceasta înseamnă în primul rând fapte, cheltuială de sine, efort stăruitor. Nu grimase, nu rățoieli și suficiență, și mai ales nu mahmureală. Evident, nu este de așteptat și nici nu așteptăm o reacție uniformă și nici aportul exclusiv al unei singure categorii de vârstă. Oamenii sunt diferiți și elanul este deasemeni diferențiat. Criteriul unificator al generației din care facem parte nu este vârsta, ci mai ales elanul în fața căruia s-a înclinat, prăbușindu-se, o dictatură. Noua Generație este a tuturor celor care vor să lupte *pentru România.*

Zidurile s-au dărâmat – dar, nu-i așa? –mai sunt unele probleme cu fundația. Există încă destui strigoi ai trecutului, destui „bolnavi" ai bolșevismului ce mișună pe ruinele „visului de aur" comunist, ce a dus România la demolare. Sunt la ordinea zilei fanariotismul, ipocrizia, scepticismul vulgar, politicianismul de operetă. Este firesc ca exponenții acestora, prin lăcomia lor libidinoasă, prin nemernicia și neobrăzarea lor fără margini, să dezguste, să împingă la izolare, să determine refuzul participării la viața socială și politică a țării. Asta se și urmărește de fapt. S-a pus în lucru o adevărată centrifugă, care a ales și adunat în mijlocul ei scursori și veleitari, borfași de duzină și bătrâni cominterniști, într-un cuvânt politicienii de azi, în mare majoritate aceiași cu cei de ieri. Spectatorii, „beneficiarii" activității acestui ghem de vipere, suntem noi toți. Și n-ar trebui decât să ridicăm odată piciorul. Să facem un pas laolaltă. Destul pentru a risipi toate aceste lighioane monstruoase. Și se va sfârși cu această stare morbidă a societății românești. Se va sfârși toată această rătăcire tragică.

Dar pentru ca acestea să se întâmple trebuie *să nu uităm*. Să ținem seama de învățătura înaintașilor, de realizările, dar și de greșelile lor. Să ne îmbogățim experiența. Să ne afirmăm valorile, țelurile. Să înlăturăm confuzia, să ne unim și să ne readucem aminte mereu resursa acelui avânt uriaș de acum patru ani. Substanța acelei experiențe trebuie păstrată. Și să nu ne mai plângem atât, căci de bine de rău n-am fost supuși încercărilor teribile ale bunicilor noștri – experiența terorii absolute și supliciul temniței. Să ne îndreptăm cu fața către credință, să ne recâștigăm memoria și demnitatea trecutului.

Înaintea noastră stau generații și generații de luptători. Care au năzuit un vis mereu neîmplinit – visul unei Românii Mari, puternice, așezate pe temelia jertfei unui neam neînvins. Care au luptat din toată ființa lor. Care s-au jerfit ca niște sfinți. Ei sunt prezențele vii, tainice, ale sufletelor noastre.

Din ei își trage neamul puterea, din sfinți și din martiri. Aceasta este taina României. Din jertfa lor ne hrănim astăzi cu toții, și noi și cei ce vor urma. Duhul lor fecund se află deasupra noastră și avem dreptul dar și datoria de a ne asuma încercările lor. Avem deja hotarele trasate, n-avem decât să scurmăm puțin în țărână și oasele albite ne vor arăta drumul.

Să nu ne temem, deci, de înfrângeri, căci, ne-a spus poetul: ***„Adevăratele înfrângeri sunt renunțările la vis!"***.

Să nu ne temem. Vom învinge!

George RONCEA

Anul III Nr. 2 (23)
16 – 31 ianuarie 1994
• MIŞCAREA

Conferinţă de presă

Sâmbătă, 22 ianuarie, ora 12^{00}, la sediul din Bucureşti, Str. Scărlătescu nr. 14, sector 1, se va desfăşura conferinţa de presă lunară a Mişcării Pentru România.

Accesul va fi permis numai pe baza prezentării legitimaţiei de jurnalist.

Departamentul Relaţii Publice al Mişcării Pentru România

DESPRE CONSTITUŢIE

Este prematur oare ca, la numai doi ani de la adoptarea Constituţiei, să încercăm o apreciere a ei prin prisma celor petrecute de atunci? În condiţii normale, poate. Condiţiile sunt fără precedent. Stabilitatea (cel puţin sub raport economic) lipseşte, de unde conflicte de sus şi până jos. Încât, permanenta confruntare dintre bazele constituţionale şi viaţă ne îndreptăţeşte, credem, demersul. Aceasta, cu atât mai mult cu cât începând din noiembrie 1992 – data întronării guvernului Văcăroiu – România îşi începe primul ei ciclu constituţional complet: putere locală aleasă în febr./martie 1992, Parlament ales în septembrie 1992, preşedinte ales în sept./oct. 1992 şi un guvern legitimat de alegeri necontestate de nimeni.

Actuala Constituţie este un amalgam între elementele de tradiţie românească („stat naţional, unitar, independent, indivizibil"), cu o anume (nefericită) continuitate („România este republică") şi cu valori supreme menite să ne (re)-alinieze Europei („statul de drept, drepturile şi libertăţile cetăţeanului, libera dezvoltare a personalităţii umane, pluralismul, proprietatea privată"). A rezultat o îmbinare care – pe deasupra opiniilor, dorinţelor, criticilor şi obiecţiilor ce încă nu s-au domolit – va fi în ultima analiză, arbitrată de viaţă.

Adoptată cu destulă grabă, Constituţia s-a dorit a fi un pivot în jurul căruia să se construiască stabilitatea de care ţara are atâta nevoie. Până în toamna lui 1993 lucrurile păreau chiar aşa să şi stea. Simpla adoptare a Constituţiei şi anul de alegeri pe care ea îl implica (1992, desigur) a adus un anume calm intern, axat pe aşteptarea verdictului urnelor. Dar după numirea guvernului Văcăroiu, a venit vremea îndeplinirii celor promise în alegeri! Încât, în '93, la capătul a şase luni de miere – cam prin mai – au început nemulţumirile sindicale, grevele etc. Apoi a venit şi prima moţiune de cenzură – primul recurs direct al opoziţiei la Constituţie. Moţiunea a căzut. Guvernul a rămas. Litera Constituţiei a fost respectată. În fapt însă a fost o confruntare între vechea cutumă (cramponare de putere) şi iluzia jocului democratic insuficient pătruns şi inabil exhibat de actuala opoziţie. Episodul s-a repetat luna trecută, cu acelaşi rezultat, dar şi cu fundal identic! Cu o inflaţie de 350%, cu o scădere a nivelului de trai şi un şomaj mai mare cu 150.000 de persoane ca în 1992, minat de corupţie, orice guvern occidental sau din ţările vecine, ar fi căzut. Nu şi guvernul Văcăroiu! Iar aceasta nu numai datorită inabilităţii opoziţiei, care nu a înţeles că succesul unei moţiuni de cenzură presupune formarea în prealabil a unei noi majorităţi parlamentare prin negocieri şi nu apeluri „la conştiinţă" ! În fond, ca şi în iunie '93, şi în decembrie trecut ceea ce a asigurat victoria guvernului a fost vechea cutumă – cramponarea de putere. Or această cutumă (de sorginte comunistă) nu are nimic comun cu actuala Constituţie. Dimpotrivă, pentru a exista acea atât de necesară potrivire între spiritul şi litera Constituţiei, ar trebui ca măcar acei ce îi aplică mecanismele să fie purtătorii unei alte cutume – ce a demisiei, atunci când este realmente cazul. Că este vorba de un eşec de program sau de echipă (cazul actualului guvern), că e vorba de o incompatibilitate de vederi (cazul fostului ministru al reformei dl Negriţoiu, transferat la palatul Cotroceni), că e vorba de corupţie (nu mai dăm exemple!). Felul în care anumiţi miniştri nu şi-au dat demisia (vezi scandalul Petronim) sau în care alţii totuşi şi-au dat-o (ministrul Sălcudeanu) arată că lucrurile sunt mult mai profunde decât presupusul (şi de altfel realul) spirit de „versant de baricadă".

O primă constatare ar fi că actuala Constituţie – democratică în sine – rămâne fără suport „în spirit", chiar şi când forma ei e respectată. Cum demisia (ca instituţie vitală a democraţiei) nu este (şi nici nu poate fi) codificată în textul legii fundamentale, nici nu este prea greu să respecţi Constituţia paragraf cu paragraf ! Ne-am putea mângâia cu ideea că, odată venită la putere actuala opoziţie, lucrurile se vor schimba cu totul altfel. Poate. Dar dacă luăm în considerare acelaşi spirit de „versant de baricadă", care animă opoziţia de azi – ce altceva este Convenţia Democratică, care uneşte lucruri greu de conciliat: social–democraţie, liberalism, creştin–democraţie sau monarhişti şi republicani ? – e clar că păcatele „constituţionale" ale puterii de azi se vor perpetua şi mâine când se va face transferul puterii.

O a doua constatare, de ordin pragmatic de această dată, este aceea că însuşi mecanismul transferului puterii prevăzut de actuala Constituţie este destul de greoi. Democratic, desigur. Dar greoi. Când pleacă un guvern? După Constituţie, prin alegeri la termenul de patru ani, prin moţiune de cenzură admisă, prin vot de încredere (cerut de guvern şi respins de parlament), sau prin demisie. Se vede limpede de aici că în trei cazuri din patru, schimbarea guvernului (citeşte a puterii) depinde de ea însăşi: să vrea să admită moţiunea de cenzură, să vrea să îşi angajeze răspunderea, sau să vrea să îşi dea demisia ! Un unic comentariu ne vine în minte ţinând cont de cutuma operantă actuală: paşte murgule iarbă verde ! Abia în al patrulea caz – la patru ani odată – treaba se decide (teoretic) la urne.

S-ar putea spune că pentru o ţară care-şi caută stabilitatea nici nu e prea rău un atare mecanism greoi ! Poate. Numai că România nu trăieşte vremuri normale. De pildă, chiar prin actuala Constituţie ea şi-a propus – consens naţional, am zice – o reconstrucţie din temelii nu numai a sistemului său politic, ci şi a bazelor sale economice, sociale şi juridice. Or, judecând după cele întâmplate la vecinii noştri, care parcurg cu unul sau doi paşi înaintea noastră un proces similar, pândit de insuccese şi meandre, o anumită elasticitate şi capacitate de trecere rapidă de la o echipă guvernamentală la alta se impune chiar şi mai des de o dată la un an. Stabilitatea guvernamentală în eşec, de dragul „stabilităţii", este contrariul ei! Să ne amintim de cramponarea de putere a d-lui Roman în septembrie 1991, care ne-a a adus în pragul războiului civil ! Şi încă o observaţie – experienţa ţărilor din est, pe care şi noi suntem pe cale s-o confirmăm, pare să indice că în lipsa unei economii viabile, eficiente şi prospere, sistemul democratic rămâne formal, ineficient, tocmai prin discontinuitatea de echipe, programe şi orientări.

Revenind – în asemenea vremuri, evoluţiile economice sunt cel mai greu de urnit. Ele intră rapid în contratimp atât cu starea socială reală (nivel de trai, etc) cât şi cu orientarea electoratului. Cum aceasta este sursa oricărei legitimităţi, să ne întrebăm: şi cum pune de acord această mobilitate politică a electoratului, cu reprezentanţa naţională? Prin alegeri anticipate. Dar din nou – extrem de greoi şi cu „consum" de timp enorm pentru conjunctura ce o trecem. Alegerile anticipate, la noi presupun formarea şi respingerea succesivă a două echipe guvernamentale, plus 60 de zile de campanie electorală, urmată de alte săptămâni de negocieri! Pe puţin patru–cinci luni! Iar aceasta când? Când economia este la pământ, când moneda naţională se prăbuşeşte, iar nemulţumirile cresc ! Se creează astfel suficiente premize ca mulţi să nu dorească alegeri anticipate pentru că ele ar corespunde unei prelungite crize de guvern (echivalent cu o crimă naţională azi), iar alţii să exploateze abil şi demagogic o atare realitate !... Oricum, alegerile anticipate vor fi ca tămâia pentru draci... în ochii tuturor politicienilor români...

Cu mecanisme atât de greoaie în vremuri care cer flexibilitate, mişcare rapidă şi succese (!), riscul acumulărilor unor contradicţii pe fondul adâncirii crizei este major. Şi el va creşte...

Gândită democratic, neinspirată (ni se spune) din tot ce are mai bun Europa, actuala Constituţie are aerul, ne temem, al unei legi fundamentale potrivită pentru o ţară deja stabilă. Inspirată din Constituţia franceză – vezi regimul semi–prezidenţial – Constituţia noastră ar fi avut nevoie de lucruri care nouă ne lipsesc: o figură harismatică cum a fost De Gaulle, dar şi autoritară ca el, o clasă politică dar şi tehnocraţi cum avea Franţa anilor '50 – '60, dar şi cutuma franceză, la noi distrusă de cei 45 de ani de comunism. Gândită pentru a asigura stabilitatea ţării, actuala Constituţie riscă mai mult să amăgească. Fiecare insucces, în plan economic în special, se va capitaliza negativ nu numai în contul actualei Puteri, dar şi în credibilitatea actualului sistem constituţional al Ţării. Lucruri de care vor încerca să profite cu şanse, zicem noi – atât monarhiştii cât şi iredentiştii de tot soiul !...

Şi încă o observaţie. Sistemul democratic pluralist instituit prin actuala Constituţie – cum s-a putut vedea în cele de mai sus – presupune o clasă politică solidă, în care pe lângă competenţă, cinste, simţ al intereselor naţionale, cutuma să se schimbe: de la puterea de dragul puterii, la responsabilitatea deplină în exerciţiul ei. Or, ultimii doi ani (rămânând numai la ei !) arată tocmai contrariul. Politicianismul, corupţia, simţul combinaţiilor de tot soiul, căpătuiala tind să devină „mod de viaţă" la prea mulţi „oameni politici" de la noi. Instituind un sistem formal democratic după o traversare de deşert ca cea a vechiului regim, ar fi fost cazul ca oamenii politici responsabili ai Ţării să se fi îngrijit mai mult de această problemă vitală – formarea unei clase politice de o cu totul altă calitate. Cu o vorbă scumpă lui Petre Ţuţea, „democraţia nu are criterii de selectare a valorilor". Aşa e, credem şi noi. Dacă totuşi democraţiile occidentale „se descurcă", este că pentru acolo – din nou o anume cutumă ! – democraţia îşi extrage faptic valorile din ceea ce se cheamă „mediocraţia". Adică din acea pleiadă de competenţe confirmate de viaţă în diversele domenii: administraţie, marile corporaţii, armată etc. Acolo, înainte de a fi ales de electorat, trebuie să fii mai întâi **confirmat de viaţă** „undeva" şi mai apoi **ales** de partide (grupări de interese). Pe această cale, rar ajung la urne, pe liste, specimene ca cele care abundă în viaţa politică de la noi. Acolo, chiar dacă acest lucru nu se spune cu voce tare totdeauna, politica presupune patru lucruri în fundal: personalităţi, fiefuri locale, informaţii şi bani.

Primele două – personalităţi şi fiefuri locale – sunt prin excelenţă lucruri ce ţin de vastul şi vitalul domeniu al administraţiei locale: primării, consilii locale, de district, regionale etc. Cam aşa îşi fac ucenicia cei mai mulţi oameni politici din Vest. Iar cei ce confirmă – confirmă în administraţie mai întâi şi mai apoi la urne. Ei sunt aleşi de partide nu numai pentru capacitatea dovedită, dar şi pentru zestrea lor locală de voturi ce le aparţine lor, în primul rând ! La noi e invers: dacă ai fost pe lista d-lui Iliescu sau a d-lui Coposu, ajungi primar sau deputat!

Revenind la Constituţie, alegerile locale din 1992 erau cerute de ea. Câteva sute de mii de „aleşi " (citeşte clienţi) ai partidelor şi-au disputat cele 3000 de locuri de primari şi 50000 de locuri de consilieri, la toate nivelele. Dar cam atât! Legea bugetelor nu este adoptată. Cu bugete derizorii, ce pot face aceşti oameni? Cum pot ei să-şi arate măsura – cea bună, când o au! – când nu au banii presupuşi de însăşi Constituţia Ţării, care vorbeşte de autonomie locală? E uşor de intuit că aici nu e vorba numai de cum merg miile de primării un an sau doi. Ci şi de cum construim – şi cu ce rezultate! – viitoarea clasă politică în următoarele două trei legislaturi. Rămânând la actualele calcule politicianiste meschine, care împiedică votarea legii bugetelor locale, se compromit nu atât forţele Convenţiei – ea se compromite şi altfel! – cât se compromite **şansa de a avea o clasă politică** promovată prin **merite şi consacrată de viaţă**. În loc să avem sute şi sute de primari şi mii de consilieri reliefaţi pe merit în propriile localităţi, asistăm la dezvoltarea unor reţele mafiote a căror apăsare Ţara o simte deja. În lipsa unor bugete locale suficiente şi alcătuite pe baza unei legi ce decurge din însăşi Constituţie, oamenii cinstiţi şi capabili se vor retrage sau se vor compromite. În timp ce o întreagă clientelă politică, beneficiind de relaţii la „centru", ne va apărea ca merituoasă şi cinstită!

Rezumând, conştienţi că nu avem cum epuiza acest subiect, actuala Constituţie pare din ce în ce mai mult o haină fie prea strâmtă, fie prea largă, oricât de arătoasă şi „europeană" ar putea să fie ea. În tot cazul, dacă degringolada economică actuală va continua, unii ocolindu-i constrângerile, iar alţii exploatându-i slăbiciunile, ar putea s-o facă cel puţin formală, dacă nu caducă. Cu tot ce ar putea decurge de aici. Unica ei moştenire – fără ca ea să fi avut vreo vină – ar fi cu siguranţă o clasă politică politicianistă, coruptă, desţărată...

Evident, cele de mai sus nu s-au dorit o abordare din unghiul constituţional. Ţara nu a dus şi nu duce lipsă nici de atari studii şi nici de experţi. Am încercat, în limitele unui articol de presă, o abordare pragmatică, cu ochii şi gândul la cele ce trăim sau am putea trăi curând. Desigur, dacă nu ne vom trezi la timp şi cât mai mulţi.

Dr. Corneliu DIDA

ANUNŢ

Simpatizanţii MPR din Bucureşti şi toate persoanele interesate de activitatea organizaţiei noastre (acţiuni politice şi culturale, înscrieri, informaţii diverse etc) pot lua legătura cu noi la sediul MPR din Bucureşti, str. Scărlătescu 14, sect.1, în cadrul următorului program : miercuri şi vineri între orele $16.^{00}$–$18.^{00}$, iar sâmbătă între orele $14.^{00}$–$16.^{00}$. Informaţii suplimentare la tel. 659.45.72. sau fax: 312.41.15.

Reamintim că Redacţia „Mişcarea" are program de relaţii cu publicul numai în zilele de miercuri şi vineri între orele 16^{00} – 20^{00}.

Departamentul Relaţii Publice

EVENIMENT EDITORIAL HOTĂRÂTOR PENTRU CULTURA ROMÂNĂ

La 104 de ani de la trecerea în eternitate a Poetului Naţional şi după peste cinci decenii de eforturi editoriale, cultura română înregistrează evenimentul editorial al secolului XX: încheierea ediţiei operelor complete ale lui Eminescu

Nici Octavian Goga, atunci când scria, „Eminescu, poetul, e cel mai echilibrat creier politic al României în creştere“, nici George Călinescu, în a sa judecată: „Adevăratul Eminescu zbura pe sus, iar pe pământ contemporanii vedeau doar umbrele aripelor lui", nu aveau întrutotul dreptate. Eminescu nu a fost numai poetul – „sorbit din popor de Dumnezeul geniului“ – sau numai creierul politic“; a fost şi una şi alta, în aceeaşi măsură, şi încă ceva pe deasupra. Pe urmele lui Nicolae Iorga, pe Eminescu **împlinit**, cu adevărat „expresie integrală a sufletului românesc", avea să ni-l deslușească cel mai bine Constantin Noica răsfoindu-i tainicele manuscrise: „...caietele lui Eminescu nu pot fi străbătute decât în întregime, cu sentimentul că te afli în faţa omului deplin al culturii româneşti“.

Despre acest „om deplin al culturii româneşti“ vine să mărturisească că şi ultimul volum (cronologic), al XV, din ediţia operelor complete ale poetului naţional. (Dl. Mihai Ungheanu, iată, şi-a ţinut promisiunea!) Ni se înfăţişează acum un Eminescu pe de-a întregul, un Eminescu năucitor prin anvergură şi strălucitor prin analiză şi observaţii. Nimic din ceea ce este omenesc nu i-a fost străin; a făcut filologie şi matematică; fizică şi filosofie; istorie şi economie politică.

A-l judeca nu e o greutate; a-l judeca însă cum se cuvine, cu ştiinţă şi fără părtinire, nu izbuteşte oricui. Chiar dacă te numeşti G. Călinescu poţi aluneca lesne în ridicol. Redăm comentariul dlui D. Vatamaniuc – căruia i se datorează în bună măsură realizarea acestui volum – faţă de una dintre aprecierile criticului: «Teoriile fizice asupra universului – scrie G. Călinescu – chiar când nu suntem siguri că ar aparţine epocii de boală, au bizareria diletantismului». George Călinescu aduce în sprijinul opiniilor sale un fragment în studiul „presiunea unui gaz... toate direcţiile în infinit“. Textul reprezintă o prelucrare făcută de Adolf Fick după o comunicare a lui Rudolf Julinis Emanuel Clausius (...) R.J.E. Clausius este una dintre marile personalităţi ale fizicii, încât tezele sale nu pot fi suspectate de „bizareria dilentantismului“. Tratatul lui Clausius se numără printre operele clasice ale fizicii moderne». (Comentarii, pag. 1223) Amploarea neobişnuită a preocupările eminesciene a covârşit erudiţia criticului. Şi poate nu este lipsit de însemnătate să amintim că obiceiul criticilor literari de a-l judeca pe Eminescu pentru activitatea sa *neliterară*, transferându-i astfel poetului propria lor ignoranţă, persistă încă (bunăoară, la dl. Nicolae Manolescu). Ce palmă mai răsunătoare pe obrazul acestor aflaţi în treabă în ştiinţele exacte decât mărturiile unor Mircea Vulcănescu, Mihail Manoilescu sau Octav Onicescu, care dădeau recunoaştere deplină marilor cunoştinţe şi intuiţii ale lui Mihai Eminescu, în domeniile pe care aceştia erau pe deplin stăpâni: sociologie, economie, fizică (domenii cu care nici G. Călinescu, şi în nici un caz dl. N. Manolescu, nu aveau nici în clin nici în mânecă). Mihai Eminescu se dezvăluie astăzi deplin, dar obligă încă la judecători pe măsură.

„Nu ne-am trezit noi – s-au trezit secolii din urma noastră şi ne-au scuturat din somn“ (pag. 89), scrie poetul. S-a ridicat la semnul „secolilor“ şi a voit să trezească alături de el întreg Neamul. Pe umerii săi grei de istorie şi îngreunaţi de cei ce-i suntem povară, l-a ridicat şi sprijinit. Astăzi este cel care mai poate încă să o facă: „Eminescu se identifică cu poporul român până la sacrificiul de sine. Drama sa morală este însă şi a noastră. Ameninţarea fiinţei naţionale a poporului român nu este înlăturată, şi relele de care suferea societatea românească din vremea sa sunt şi ale zilelor noastre, în forme mai puţin grave. Publicistica eminesciană

o trăim dureros de actual, cum nu este a nici unui contemporan al său“ (D. Vatamaniuc, „Eminescu“, 1993).

Arghezi propunea : „O trinitate: Homer, Goethe, Eminescu“. Noi ştim că la judecata de apoi a Neamurilor, nouă, românilor, Eminescu ne va fi înainte–mergător...

Redacţia „MIŞCAREA“

*Mihai Eminescu – Opere Vol. XV, **Fragmentarium, Addenda ediţiei**, Ed. Academiei Române, 1994; preţ 5000 lei.*

Semnal editorial

Luna aceasta „Editura Ianus INF S.R.L." lansează pe piaţă lucrarea „Dracula . Mit şi realitate istorică" elaborată, sub egida Comisiei Române de Istorie Militară, de maiorul Mircea Dogaru, şeful compartimentul de specialitate din cadrul Institutului de Istorie şi Teorie Militară.

Cu o întindere de 350 de pagini, inclusiv materialul ilustrativ şi anexele, la un preţ de vânzare de 1500 lei, lucrarea oferă cititorului o imagine complexă asupra epocii domnitorului Vlad Ţepeş şi intereselor politice care au dus la mistificarea adevărului şi la crearea „Mitului Dracula – Diavolul", pentru corecta înţelegere a ofensivei purtate împotriva României, pe plan imagologic, în ultimul secol, prin miturile „Dracula – Vampirul" şi „Dracula – Ceauşescu".

Primul tiraj fiind limitat, doritorii o pot procura adresându-se direct „Editurii Ianus INF. S.R.L.", Bucureşti, str. Anghel Saligny nr. 2, sector 5, cod 70623 (Tel / Fax 3124893).

POLITICĂ ŞI/SAU ECONOMIE

F. Hayek, economistul austriac devenit cetăţean britanic în 1938 şi stabilit din 1950 în Germania, îşi avertizează dintru început cititorii: vor avea în faţă „o carte politică". Pentru noi povaţa este inutilă; seria „Societatea civilă", prin care Ed. Humanitas o livrează publicului, dezvăluie limpede un atare conţinut lucrării.

Despre rolul însemnat ce i-a revenit politicului în elaborarea ei o mărturiseşte, (şi) indirect, autorul însuşi: „Unde îmi dau seama că am greşit în această carte este mai ales în privinţa semnificaţiei experienţei comuniste din Rusia – o eroare scuzabilă, poate, dacă ne amintim că Rusia era aliata noastră în război."(p. 10) A scris, prin urmare, o carte îndreptată împotriva oricărei forme de totalitarism, repudiind orice formă de planificare şi condamnând orice tentativă de încălcare a libertăţii umane. Insă a menajat... Uniunea Sovietică. Cinic de-a dreptul este acum, după aproape 50 de ani, să ne întrebăm cum ar fi fost în cazul în care aliata Marii Britanii s-ar fi numit... Germania; conştiincios şi devotat idealurilor sale umaniste, principial şi intransigent, Hayek şi-ar fi scris cartea în acelaşi fel, împotriva Uniunii Sovietice de această dată, menajând însă – „o eroare scuzabilă"! – Germania nazistă.

Când Hayek aşează drept motto al unui capitol cuvintele lui E. H. Carr: „ Este semnificativ faptul că naţionalitatea gândirii a decurs pretutindeni pari passu cu naţionalizarea industriei"(p. 179), concepţia sa şi linia politică sunt dezvăluite încă o dată.

Abstracţie facând de afirmaţiile hazardate, în genul egalitaţii şanselor de a accede în ierarhiile societăţii, situaţie specifică societăţilor concurenţiale (p. 121) – iluzie amendată definitiv de sociologia contemporană (ex.: Wright Mills, „The Power Elite", 1956) –, de asocieri forţate, (numai) între totalitarism şi hedonism (p. 109, 118) şi de faptul că liberalul şi democratul Hayek nu se sfia să vorbească în 1944 despre... Imperiul Britanic (p. 261), viciul de fond al discursului său este lesne sesizabil. Este eroarea pe care o face orice specialist în ştiinţele economice când îşi depăşeşte atribuţiile şi domeniul; să-i spunem, *economism*. Bunăoară, teza după care nazismul german este consecinţa firească a „reformelor" sociale introduse anterior de socialişti (şi crearea prin aceasta a unei *logici de sistem*) este mai degrabă o speculaţie ţinând cont de evoluţia celorlalte state totalitare. Extrapolarea cazului Germaniei la întreg fenomenul este deja o falsificare! Componenta neeconomică – fundamentală – a proceselor de acest fel este eludată nepermis de Hayek în evaluările sale.

Nu vom aborda aici aspectele pozitive (care există) ale eseului hayek-ian, pentru că, suntem convinşi, o vor face, plini de fervoare, alţii. (Fiind o carte politică, judecata de ansamblu asupra ei va fi viciată în funcţie de zona preferenţială din care această judecată provine.) Vom sublinia doar aspectul considerat de noi punctul forte al lucrării: *cel metodologic*. Constanţa în metodă, a duce până la capăt logica unei doctrine politice pentru a-i sesiza consecinţele posibile, este poate povaţa cea mai însemnată a autorului. Dar plecând de la ea, transpare, încă o dată, zona politică în care lucrarea se înscrie: „Odată ce sunt acceptate premisele de la care porneşte, nu mai există scăpare din logica lui"(p. 188), scria Hayek, vorbind despre totalitarism, rezumând, în fond, critica sa împotriva totalitarismului. Despre liberalism nu ne spune însă nimic şi nici nu ne îndeamnă la consecvenţă în analiză, deşi cărţi s-ar putea scrie şi pe tema aceasta.

Căci o chestiune n-au reuşit să lămurească până la urmă actualii noştri liberali, prea grăbiţi uneori în gesticulaţie ieftină şi verbiaj politic: de ce vechii liberali români, de la care ei se revendică atât de zgomotos, au simţit sistematic nevoia de a-şi alătura particula „naţional" în titulatură...

Silviu RAREŞ

F. HAYEK – „Drumul spre servitute", Ed. Humanitas, Buc., 1993

Anul III Nr. 2 (23)
16 – 31 ianuarie 1994
● MIŞCAREA

IUBIŢI FII AI BISERICII ŞI NEAMULUI NOSTRU: ILIE ILAŞCU, ANDREI IVANŢOC, TUDOR PETROV POPA, ALEXANDRU LEŞCO ŞI PETRE GODIAC

În aceste momente de sărbătoare, când toată suflarea din străvechea Basarabie prăznuieşte cu bucurie în sânul familiei şi în jurul bradului împodobit naşterea lui Hristos, gândurile noastre din ţara mamă se îndreaptă cu părintească dragoste şi preţuire spre voi, fraţii noştri prea iubiţi, care prin lanţuri, bătăi, batjocuri, lipsuri şi suferinţe v-aţi înfăţişat trupurile ca jertfe vii pe altarul adevărului şi al dreptăţii şi aţi făcut din temniţa întunecoasă a detenţiei voastre nedrepte adevărat amvon de propovăduire a luminii lui Hristos, a libertăţii şi demnităţii umane aduse prin întruparea Fiului lui Dumnezeu.

Curajul cu care înfruntaţi suferinţele pentru afirmarea adevărului şi mărturia jertfelnică a dragostei voastre de credinţa străbună, faţă de neam şi faţă de integritatea gliei strămoşeşti ne mişcă profund şi ne îndreptăţepte să afirmăm ca odinioară Sfântul Apostol Pavel către filipeni: „Oare care este nădejdea noastră, sau bucuria, sau cununa laudei noastre, dacă nu chiar voi, înaintea Domnului Iisus?“ (I Tesaloniceni 2, 19). Voi ne-aţi arătat că spiritul lui Horia, Cloşca şi Crişan, al sfinţilor Brâncoveni sau a altor bărbaţi vrednici din istoria noastră mult încercată care, în numele credinţei, al adevărului şi al dreptăţii au înfruntat roata, ascuţişul sabiei, lipsurile, chinurile de tot felul, licăreşte încă în adâncurile cele mai de taină ale neamului românesc.

Demnitatea şi eroismul creştin al mărturisirii voastre ne dă tărie sufletească în înfruntarea necazurilor şi greutăţilor, iar crucea suferinţelor voastre care a rodit deja în sânul societăţii româneşti începuturi de redeşteptare şi înviere, ne-a unit în afirmarea cu o gură şi o inimă a dragostei faţă de neam, glie şi Biserica srăbună, a recunoştinţei şi preţuirii pe care v-o datorăm şi în apărarea vieţii şi a libertăţii voastre.

Ca semn al dragostei şi părtăşiei la suferinţele prin care treceţi, Vă acordăm Crucea patriarhală, a cărei putere să vă însoţească spre libertatea şi împlinirea idealurilor voastre sfinte.

Împărtăşindu-vă părintească binecuvântare în numele Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, Vă încredinţăm că numele voastre sunt la loc de mare cinste în mintea şi inima tuturor fraţilor şi surorilor voastre şi în rugăciunile noastre fierbinţi către Dumnezeu, crezând cu putere că El, care este Domnul adevărului şi al dreptăţii vă va întoarce nevătămaţi în sânul familiilor şi al neamului care vă aşteaptă.

Cu părintească dragoste şi binecuvântare,
† TEOCTIST
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

IANUARIE
GERAR

16	D	Închinarea cinstitului lanţ al Sf.Ap. Petru
		Duminica a 29-a după Rusalii (a celor 10 leproşi). Ap. Col. III 4-11, Ev. Luca XVII 12-19, glas 7, voscr. 10
17	L	† Cuv. Antonie cel Mare
18	M	† Sf. Atanasie şi Chiril, arhiepiscopii Alexandriei
19	M	Cuv. Macarie Egipteanul, Arsenie şi Marcu; Cuv. Eufrasia
20	J	† Cuv. Eftimie cel Mare; Sf. Mc. Vas şi Eusebiu
21	V	Cuv. Maxim Mărturisitorul; Sf. Mc. Neofit, Evghenie şi Valerian
22	S	Sf. Ap. Timotei; Sf. Cuv. Mc. Anastasie Persul
23	D	Sf. Sfinţiţi Mc. Clement al Ancirei şi Agatanghel
		Duminica a 31-a după Rusalii (a orbului din Ierihon). Ap. 1 Tim. I 15-17, Ev. Luca XVIII, 35-43, glas 8, voscr. 11
24	L	Cuv. Xenia; Sf. Mc. Vavila, Timotei şi Agapie
25	M	Sf. Grigorie Teologul; Sf. Bretanion, ep. Tomisului
26	M	Cuv. Xenofont, soţia sa Maria şi fiii lor: Arcadie şi Ioan
27	J	† Aducerea moaştelor Sf. Ioan Gură de Aur
28	V	Cuv. Efrem Sirul, Paladie şi Iacob
29	S	Aducerea moaştelor Sf. Sfinţit Mc. Ignatie Teoforul
30	D	Sf. Sfinţii Mari Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan
		Duminica a 32-a după Rusalii (a lui Zaheu), Ap. 1 Tim. IV 9-15, Ev. Luca XIX 1-10, glas 1, voscr. 1
31	L	Sf. doctori fără de arginţi Chir şi Ioan

Drum

Soarele coboară după munţi şi se ascunde vederii noastre pentru doar nu ştiu câte ore, care ore la rândul lor, de-a lungul anului, sunt când în număr mai mare, când în număr mai mic. Se ascunde după un munte şi o idee ne captează mintea: să descoperim dacă soarele apune vreodată. Urcăm, cu greu muntele ce se înalţă înaintea noastră, ne zdrelim, sângerăm, dar totuşi nu renunţăm şi ajungem sus. În vârf. Dar soarele nu este aici, el răsare în altă parte. Apune pentru a răsare. Într-un cerc de munţi, jos, mică şi totuşi mare, zărim o biserică, nu ştiu din ce material construită, dar este o biserică. Este parcă o lege a firii noastre să ne reîntoarcem mereu la locurile noastre de linişte când ne săturăm de viaţă. Biserica a fost, şi o ştim cu toţii că este şi va fi, un loc sfânt, unde indiferent de oamenii care slujesc acolo, căci stricăciunea ajunge, uneori, şi aici, îl putem găsi pe Dumnezeu. Găsim astfel liniştea, luciditatea, cumpătarea şi nu în ultimul rând, iubirea. Da, iubirea de care avem nevoie şi din care am fost zămisliţi de Creator. Iubirea de oameni, de frumos şi de Dumnezeu. Iubirea din care s-au născut şi se vor naşte mereu oameni. Iubirea de care am uitat însă şi nu ştiu de câte ori ne-am pus întrebarea: de ce? O întrebare incomodă în orice clipă. De ce? De ce? Şi mereu răspunsuri, însă nu acele adevărate, căci va trebui astfel să ne vedem căderea în hău. Nu vom încerca acum să dăm răspunsuri la aceste întrebări, căci sunt mult mai multe răspunsuri pe lumea asta, în funcţie de domeniul care se abordează şi de cultura noastră. Dar câţi dintre cei cu aleasă cultură n-au simţit în unele momente neputinţa ei. Peste tot acum se vorbeşte despre cultură, despre oameni mari, despre opere la fel de mari, dar nimeni nu o face din convingere, din respectul că oamenii şi opera lor ne-au alinat uneori, în dificile momente, sufletul nostru uscat şi urât. S-ar putea să exagerez şi să-mi scuze acei oameni de o valoare deosebită ce trăiesc între noi, dar sunt însă şi oameni de mare valoare puşi la stâlpul nedreptăţii doar pentru faptul că nu vor să se conformeze „spiritului modern“. Câţi vor fi, nu ştiu, sper să fie totuşi mulţi. Dosirea adevăratelor valori şi ridicarea celor false la ranguri de VALORI arată o criză.

O criză de conştiinţă care din păcate se agravează peste tot în sufletele noastre de la cei „mari“ la cei „mici“. Pentru unii orice concept moral, să nu mai vorbim de cel divin, aproape şi-a pierdut însemnătatea şi valoarea. De ce? Vedem peste tot lucruri făcute de mântuială, de nişte oameni plictisiţi de profesiunea lor, lucruri şi fapte lipsite de acel CEVA dumnezeiesc care face să ne înălţăm. Nu mai avem vocaţie, ci doar profesie şi meserie. De este bine sau rău, fiecare judecă după cum crede. Peste tot doar interes, puterea şi „adevărata“ valoare o constituie... banul! Şi astfel am uitat de Ţară şi Dumnezeu.

Domnii politicieni se zbat şi se bat cu pumnul în piept, dând legi peste legi, uitând că faptele lor îi depărtează de Dumnezeu. De-i bine şi de-i rău, se va vedea.

Artistul de astăzi pare a fi lipsit de conştiinţa misiunii sale pe acest pământ. „Artistul“ zilelor noastre se joacă de-a arta, el nu face artă. Iluzia lui, în sensul cel mai trist al cuvântului, este arta, faptul de a face artă, lucru făcut pentru altceva decât frumuseţea e divină. Acesta-i spiritul modern.

Se fac deseori în vremea noastră gesturi umanitare frumoase. Aş vrea foarte mult să greşesc, dar mi se întipăreşte în minte ideea că în spatele acestor nobile gesturi se ascund interese meschine. De ce? De ce trecem pe lângă cerşetori, orbi, mutilaţi fizic şi psihic şi nu le arătăm puţină dragoste curată. De ce?

Domnii investitori, şi să folosim un termen la modă, patronii, sunt ocupaţi astăzi numai şi numai de afaceri serioase şi uită că de cele mai multe ori calcă pe oameni. Da, au uitat de ei, de cei din jur, şi orbiţi merg după ban. Aceştia sunt „stâlpii societăţii“.

Şi-avem să ne gândim, oameni buni, şi la ce va fi după, noi în acest paradis pierdut, numit Pământ. Ne gândim la viitor şi ne gândim la copiii noştri. Oare îi vom învăţa să facă ceea ce am săvârşit noi; să-şi vândă totul, sufletul ţara şi până şi pe Dumnezeu? În aceste rânduri am vrut să nu necăjesc pe nimeni, dar oameni buni, trebuie să schimbăm ceva, ce doar în suflet se găseşte.

Am călătorit o noapte întreagă, căci văd că soarele răsare din nou. Dă Doamne să răsară şi în sufletele noastre, pentru noi, cei de lângă noi şi pentru Tine, Doamnne.

Adrian SANDU, elev

LĂSAŢI COPIII SĂ VINĂ LA MINE...

– interviu cu D-na Anastasia Sica Popescu

Rep.: *– Stimată Doamna Anastasia Sica Popescu...*

– „Mama Sica“, aşa mi se spune...

– Aşadar, iubită Mama Sica, acum la început de an vă rog să-mi permiteţi ca, în numele întregii Redacţii a publicaţiei „Mişcarea“ să vă doresc un An Nou plin de bucurii şi, de asemenea, să vă felicit pentru primirea înaltei distincţii ce v-a fost înmânată la 22 decembrie 1993 de către Înalt Prea Fericitul Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Este vorba de Crucea Patriarhală, cea mai înaltă distincţie pe care Biserica Ortodoxă o acordă unor personalităţi – care nu fac parte din cler – pentru merite deosebite în slujirea dreptei credinţe, distincţie care nu a mai fost până acum primită de o femeie.

– Vă mulţumesc.

– Mamă Sica, la 83 de ani oamenii stau în general liniştiţi în casă aşteptându-şi pensia. Dvs. însă sunteţi foarte greu de găsit. Trebuie să spun că v-am întors din drum ca să stăm de vorbă.

– Da, acum merg la Spitalul Christiana. Ştiţi, eu mi-am dorit foarte mult să studiez medicina. Dumnezeu a vrut însă altfel cu mine. În 1933 am absolvit Facultatea de Litere şi Filosofie la Universitatea din Bucureşti. Am studiat de asemenea şi Istoria. De la 21 de ani „slujesc în şcoală“ cum s-ar spune, pentru că predau Religia. Aşadar m-am făcut „doctor de suflete“.

– Actualmente predaţi Religia la Liceul „Elena Vulcănescu“. Copiii vă iubesc şi deasemenea părinţii lor, care consideră că prin dvs., Dumnezeu a voit să binecuvânteze vieţile lor şi ale copiilor lor.

– Într-adevăr, mă simt tânără văzându-i pe aceşti „licurici“ care luminează cărarea anilor mei. Tot ce e important pe lume este Omul care este un microcosmos şi totodată un macrocosmos, cu tot ceea ce a sădit Dumnezeu în el când l-a creat după chipul şi asemănarea Sa.

Dar pentru ca acest OM să existe este nevoie să-l modelezi de copil. Însuşi Mântuitorul, care este cel mai mare Învăţător al omului a spus: „Lăsaţi copiii să vină la Mine, căci a unora ca acestora este Împărăţia cerurilor “.

În îndelungata mea carieră am învăţat că dacă ştii să torni în sufletele lor lumina cea adevărată, vei avea făcliile ce vor lumina după ce tu nu vei mai fi.

Prin elevii mei reuşesc să aduc la picioarele lui Iisus şi pe părinţii lor, care nu au nici o vină că nu L-au cunoscut în timpul nopţii celei negre a ateismului. Iată ce-mi scriu doi părinţi pe o carte trimisă mie în dar: „Din partea familiei... cu profund respect vă mulţumim pentru că aţi deschis copiilor noştri cărări de suflet pe care noi, poate, n-am reuşit să le luminăm. Aveţi har şi suntem fericiţi de a fi printre cei care s-au împărtăşit din el.“

– Activitatea dvs. cu elevii nu se reduce însă la orele de Religie. V-aş ruga să ne vorbiţi şi despre cercul de Misionarism a cărui fondatoare sunteţi şi care numără peste 50 de membri.

– Misionarismul este unul din aspectele cele mai importante şi mai tulburătoare ale unei religii. Pentru asta trebuie găsiţi oameni de vocaţie şi aceştia trebuie special formaţi. Ideea mi-a venit stând de vorbă cu un copil care mi-a spus că povesteşte în grupul său de joacă ce învaţă la ora de Religie. „Iată un mic misionar“ mi-am spus atunci şi am hotărât să înfiinţez acest grup. Ne întâlnim în fiecare sâmbătă. O dată în şcoală, unde învăţăturile noastre sunt organizate în tradiţia şezătorii – copiii lucrează iar eu le povestesc ceva de zidire sufletească. Următoarea dată, încărcaţi de daruri de la părinţii lor, mergem în cămine, în azile sau pe la bătrânii părăsiţi aducându-le totodată şi mângâiere sufletească.

Copiii învăţă mult din aceste întâlniri şi, în plus, acesta este un lucru cu atât mai important cu cât sectele au devenit foarte agresive.

– Distincţia pe care aţi primit-o...

– Răsplata noastră este în Cer. Iar aici, pe pământ avem bucuria sădirii credinţei în inimi şi a rodirii ei.

*

Iată ce-i scriu Doamnei Profesoare de Religie, elevii şi foştii săi elevi:

„De la prima oră în care m-am întâlnit cu religia predată de dv. viaţa mea s-a schimbat“.

„Ora de religie este cea mai aşteptată şi mai frumoasă oră. Ore ca acelea de educaţie creştină sunt binevenite acum când lumea este atât de scăzută moral şi nu conteneşte a alerga numai după bunuri materiale“

„La ora de Religie am înţeles că noi nu trăim fără sens. Adevăratul sens al vieţii este mântuirea.“

La mulţi ani şi multă sănătate, Mamă Sica!

A consemnat Claudia BURUIANĂ

FRANCMASONII – DUŞMANII LUI HRISTOS

– Studiu asupra francmasoneriei –

Întocmit de I.P.S. MITROPOLIT Dr. NICOLAE AL ARDEALULUI şi votat de Sfântul Sinod în şedinţa sa de la 11 Martie 1937.

Ce este Francmasoneria?

„Francmasoneria este o societate secretă, răspândită azi în lumea întreagă, pretinzând a avea un scop filosofic şi umanitarist". Nu vom începe prin a da o definiţie completă a Francmasoneriei, ci vom arăta pe rând originele, organizaţia şi diferitele ei aspecte, rezumându-le la sfârşit într-o definiţie.

1. Începuturile Francmasoneriei!

Începuturile Francmasoneriei formează un subiect de interminabile discuţii. În forma de astăzi ea există din 1717, când 4 loji engleze s-au întrunit la Londra şi au format *Marea Lojă a Angliei*.

La 1723 Andersen întocmi „Constituţiunile" acestei organizaţii pe baza Constituţiei mai vechi a lojilor de zidari din Anglia. (Aceste loji de zidari rămăseseră cu timpul numai cu numele de zidari, în ele intrau orice fel de oameni). Constituţiunile lui Andersen sunt legea fundamentală a Francmasoneriei.

2. Organizaţia Francmasoneriei

Membrii Francmasoneriei sunt împărţiţi în grade oculte. Membrii dintr-un grad nu ştiu nici cine face parte dintr-un grad superior, nici cine face parte din acelaşi grad cu ei. Ştiu numai cine face parte din gradele inferioare. Din punctul de vedere al numărului gradelor, precum şi al altor caracteristici rituale, Francmasoneria se împarte în diferite rituri.

Astfel există Francmasonerie *ioanită* sau *albastră*. Membrii acesteia sunt împărţiţi numai în trei grade: ucenic, calfă şi maestru. Apoi este ritualul *scoţian* sau *roşu* şi cuprinde aşa zisele grade înalte, 30 la număr, iar şi mai sus de acestea sunt *„gradele invizibile"*. De obicei Francmasoneria ioanită nu există decât ca treaptă inferioară, supusă celei scoţiene. Gradele înalte şi cele invizibile sunt cele care conduc din umbră toată vasta organizaţie a Francmasoneriei, în mod unitar, pe tot globul pământesc. În vârful piramidei stă Patriarhul, sau „Împăratul neîncoronat al lumii".

Ridicarea într-un grad nu se face prin alegere de jos, ci prin selecţie de sus; cei din gradele superioare ridică pe cine vor dintr-un grad inferior la un grad superior. Intrarea în oricare grad se face printr-un jurământ înfricoşător şi printr-o iniţiere. Prin jurământ cel ce intră în gradul nou se obligă să păstreze secretul faţă de tot ce va vedea şi va cunoaşte în acest grad. Prin iniţiere i se comunică taine din învăţătura şi misiunea Francmasoneriei, necunoscută de gradele inferioare. Secretele comunicate gradelor inferioare sunt anodine, dar cele comunicate gradelor superioare sunt grozave. Iată jurământul prestat de ucenicul Francmasoneriei ioanite: „Jur înaintea Marelui Arhitect al pământului că nu voi descoperi nimic, nici direct nici indirect, că nu voi trăda nici oral, nici în scris, nici prin semne, gesturi sau altceva ce poate descoperi şi indica ceva ce nu trebuie descoperit. În caz de călcare a jurământului primesc să mi se taie beregata, să mi se scoată ochii, să mi se găurească pieptul, să mi se smulgă inima, să mi se scoată măruntaele din trup, să se ardă, să se prefacă în cenuşă şi să se arunce în fundul mării sau să se împrăştie în cele patru vânturi pe faţa pământului".

Alături de această organizaţie, ocultă chiar pentru membri, există una administrativă, secretă pentru profani. Francmasoneria lucrează în ateliere. Atelierele în care lucrează primele grade se numesc loji simbolice, formate fiecare din vreo 50 de persoane. Atelierele gradelor superioare au alte numiri. În fruntea fiecărei loji se află un *Venerabil* cu rol de preşedinte ajutat de mai mulţi demnitari. Toţi sunt aleşi pe un an de către membrii lojei.

3. Francmasoneria şi evreii

Evreii au un rol preponderent, chiar dominant în Francmasonerie. Toate gradele înalte şi invizibile au fost create şi sunt ocupate de ei. Bauer, Pirlet, Caillard, Lacorne, Morin, Francken, Moise Cohen, Isaac Long, întemeietorii Francmasoneriei gradelor superioare din Franţa şi America au fost toţi evrei. În Ungaria majoritatea francmasonilor erau evrei, iar conducătorii erau aproape exclusiv în mâna lor. „Biserica israelită e aliatul nostru firesc, ea ne sprijină şi o mulţime de iudei sunt în rândurile noastre", se spunea în revista francmasonilor din Ungaria *Acacia*, 1908, nr. 62. În Germania lojile dependente de *Marea Lojă din Hamburg* erau la fel ocupate de o mare majoritate de evrei. În Turcia conducătorii Francmasoneriei erau pe la 1909, evrei. Tot aşa în Italia, şeful Francmasoneriei era faimosul evreu Ernesto Nathan, care a ajuns primar al Romei. Francmasoneria franceză a fost condusă în trecut de evrei Cremieux şi Gambetta. În Anglia dintre cei vreo 300.000 de francmasoni, peste 43.000 sunt evrei.

În lojile *Marelui Orient din România*, care e o filială a *Marelui Orient din Franţa*, evreii se află în majoritate de 90 la sută. În lojile *Marei loji naţionale Române*, ce se pretinde naţională, se găsesc de asemenea evrei, deşi într-un număr mai mic. Dar deşi *Marea Lojă Naţională Română* se prezintă cu masca celui mai pur românism şi afectează duşmănie faţă de *Marele Orient din România*, pe faţă jidovit, totuşi ea are legături ascunse cu *Marele Orient* şi cu celelalte organizaţii francmasonice mondiale, toate fiind înglobate într-un sistem unitar. De altfel *Marea Lojă naţională română* e întemeiată prin D.I. Pangal, de către Francmasoneria Rusiei sovietice.

Conducerea întregii Francmasonerii de către evrei se realizează prin mijlocirea ordinului Francmason pur evreesc B'nai B'rith. Lojile acestui ordin, împrăştiate în toată lumea sunt conduse de un comitet executiv din Chicago. Membrii acestor loji, exclusiv evrei, sunt cei mai mulţi şi membri ai lojilor Francmasonice în care intră şi creştinii. Ei mijlocesc astfel sugestiile şi poruncile comitetului evreesc de la Chicago lojilor celorlalte Francmasonerii.

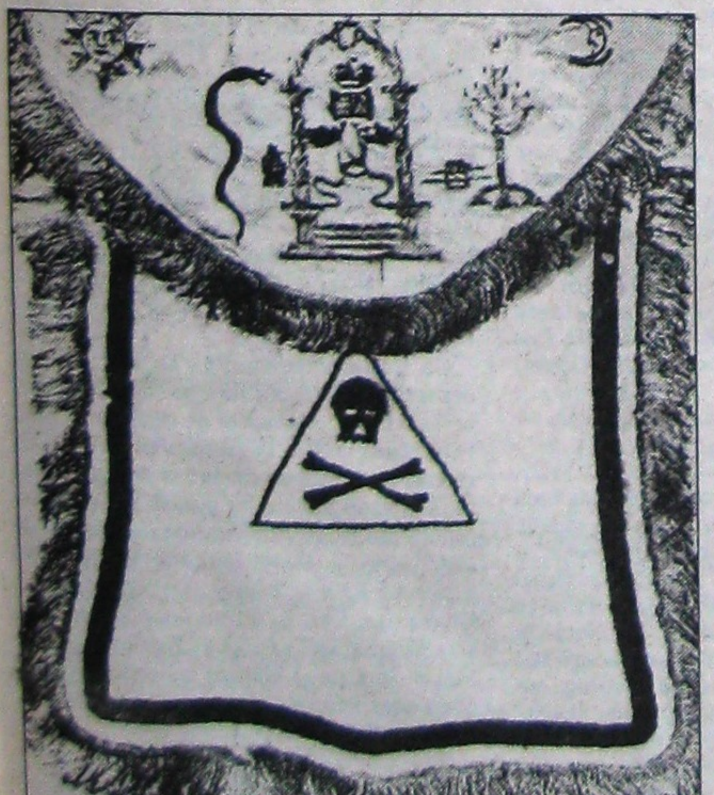

Se pot aduce nenumărate mărturisiri din lagărul francmasonic şi evreesc despre caracterul iudaic al Francmasoneriei. Alegem numai vreo două. Rabinul Dr. Isaac M. Wise, un conducător de vază al Evreilor, declară: „Francmasoneria este o organizaţie iudaică, a cărei istorie, misiune, semne şi interpretări sunt de la un capăt la altul iudaice, cu excepţia numelui unui grad şi a unor cuvinte din formula jurământului". Evreul Dr. G. Karpeles spune: „Ideea Francmasoneriei a izvorât cu necesitate internă din iudaism. Ca întemeietor al ei e considerat Solomon, care a văzut cea mai înaltă înflorire a lui Israil. Cuvinte şi semne sunt în cea mai mare parte luate din limba ebraică". În revista Francmasonică *Symbolisme*, iulie 1928, se spune: „Misiunea cea mai importantă a Francmasoneriei este să glorifice rasa iudaică care a păstrat nealterat conţinutul dumnezeiesc al cunoaşterii. Apoi ea trebuie să sprijine rasa iudaică, pentru a şterge graniţele naţionale".

4. Ceremoniile Francmasonice

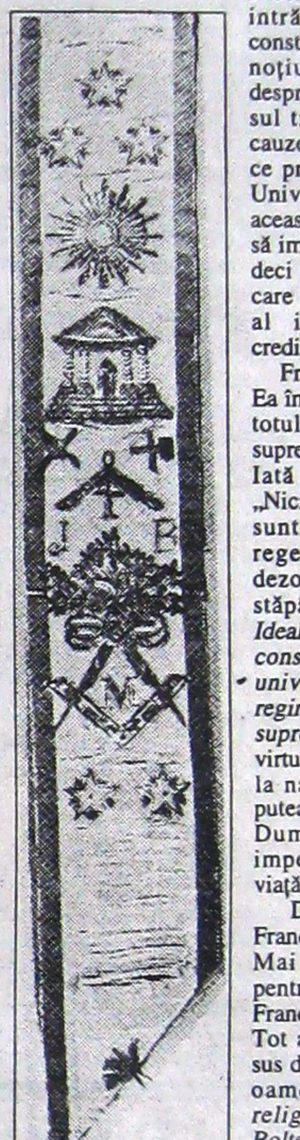

Ceremoniile francmasonice încă dovedesc preponderenţa spiritului iudaic în Francmasonerie. Nu vom intra aci în amănuntele acestor ceremonii. Toate actele solemne din loji au un caracter simbolic şi aproape toate obiectele şi noţiunile care sunt uzitate în aceste ceremonii au numiri ebraice. Întreg complexul ceremoniilor stă într-o referinţă mai depărtată sau mai apropiată de misterul central al Francmasoneriei care este moartea şi învierea lui Hiram, arhitectul templului lui Solomon, identificat simbolic cu un zeu născut din Isis, adică din natură. Legenda lui Hiram e luată din Talmud. Participanţii la ceremoniile francmasonice repetă prin gesturile şi cuvintele lor, simbolic, omorîrea şi învierea lui Hiram, întocmai ca în misterele sincretiste precreştine. Avem de-a face deci cu un fel de cult misteriaco cabalistic. Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe din Grecia se exprimă în actul de condamnare al Francmasoneriei din 1933, asupra acestui punct astfel: „Francmasoneria nu este numai o simplă reuniune filantropică sau o şcoală filosofică, ci alcătuieşte un sistem mistagogic, care reaminteşte de vechile religii sau culte misteriaco–păgâne, din care îşi trag obârşia, alcătuind o urmare şi o înviere a lor... Raportul acesta al masoneriei cu religiile misteriace se vede de altfel şi din cele ce au loc şi se săvârşesc în timpul iniţierilor. Cică, după cum în cele ce au loc în misterele idolatre vechi se relua drama luptelor şi a morţii zeului misteriac şi prin reluarea aceasta mimică a dramei acesteia, cel ce se iniţia murea împreună cu patronul religiei misteriace – care întotdeauna era o persoană mitică simbolizând soarele sau natura, care murea iarna şi reînvia primăvara –, tot aşa şi în iniţierea celui de al treilea grad al Francmasoneriei. Într-adevăr treapta acesta a iniţierii alcătuieşte o expunere dramatică a morţii protectorului masoneriei, Hiram, şi un fel de reluare dramatică a morţii acestuia în care, cel ce urmează a fi iniţiat suferă împreună cu el , fiind rănit în aceleaşi organe şi în aceleaşi locuri ale corpului ca şi Hiram... Astfel Francmasoneria, în chip clar, este o religie misteriacă cu totul diferită, separată şi străină de religia creştină... Masoneria are slujbe religioase proprii, ca ceremonia învierii în chip de lup, sau botezul masonic, ceremonia recunoaşterii căsătoriei sau căsătoria francmasonă, parastasul francmasonic, inaugurarea templului masonic etc".

5. Francmasoneria şi creştinismul

Francmasoneria se prezintă aşa dar ca o quasi-religie cu zeul ei propriu: Hiram. În realitate ea nu admite o fiinţă personală la conducerea lumii, precum nu admite un principiu personal în oameni. Ea preconizează un panteism naturalist: Hiram simbolizează forţa universală care îşi ia temporal măşti individuale, prezentându-se sub formă de persoane trecătoare. „Masonul ştie că personalitatea sa nu e nimic şi se dezinterează de ea. El urcă până la principiul interior al iniţiativei, pe care-l bănuieşte, fără a-l putea cunoaşte exact, Dumnezeu necunoscut în realitatea sa misterioasă: acesta e eul transcendent, identic poate în toate existenţele care cugetă". Aşa zisele persoane omeneşti sunt rolurile pe care le joacă trecător unul şi acelaşi autor. „Un actor misterios deţine rolul personalităţii noastre. Cine este artistul care nu se arată în scenă, ci rămâne travestit şi mascat?... E o energie consacrată Marei Opere, forţă indestructibilă ca orice altă forţă. Această energie este independentă de instrumentul prin care se manifestă printre noi. Ea se transformă, fără a se atinge... Cine lucrează deci în noi, dacă nu forţa care animă pe precedesorii noştri? Hiram, care învie este o realitate. Să ştim să meditām şi să înţelegem. Că indivizii dispar, puţin importă, dacă energia care lucrează în ei subzistă. Să ne dezinteresăm deci de o nemurire pe care ne-am reprezentat-o ca invidualā. Personalitatea noastră se va stinge şi dacă mai târziu evocatorii noştri şi-ar închipui că intră în relaţie cu noi, ei n-ar constitui o fantomă decât adunând noţiunile ce şi le-ar putea face despre noi". „Individul este produsul tranzitoriu şi repetat al unei cauze permanent constructive. În ce priveşte pe Marele Arhitect al Universului, trebuie să notăm că această expresiune nu intenţionează să impună o credinţă. Să ne păzim deci a ceda acelei leni a spiritului care confundă pe Marele Arhitect al iniţierilor cu Dumnezeul credincioşilor".

Francmasoneria este raţionalistă. Ea îndeamnă pe membrii să supună totul cugetării raţionale ca filtru suprem pentru tot ce au să admită. Iată ce zice un alt francmason: „Nici forţa statului, nici credinţa nu sunt eterne... Atunci ce poate regenera poporul căzut în dezordine? Nimic altceva decât stăpânirea măsurată a raţiunii... *Idealul Francmasoneriei constă în a construi pe nesimţite o republică universală şi democratică a cărei regină va fi raţiunea, iar consiliul suprem, adunarea înţelepţilor.* În virtutea principiului care a prezidat la naşterea Francmasoneriei, ea putea, bazându-se nu pe voia unui Dumnezeu inaccesibil, ci pe imperativele Raţiunii, să dea o viaţă nouă moralei creştine".

Din aceasta rezultă şi raportul Francmasoneriei faţă de creştinism. Mai putem aduce câteva citate pentru a arăta atitudinea directă a Francmasoneriei faţă de creştinism. Tot autorul din care am citat mai sus declară: „Mai vedeţi mântuirea oamenilor într-o *renaştere religioasă? O! visul imposibil! Boltele sanctuarelor* ale căror ruine voiţi să le reparaţi, nu vor mai vedea niciodată decât un ecou slab al rugăciunilor de odinioară. Nu mai există Dumnezeu pentru a mai învia morţi şi Acela (Hristos) ale cărui accente magice deschideau mormintele, nu mai poate spera că un miracol asemănător va opri coborârea lui lentă în groapa uitării. Mai mult ca totdeauna o credinţă laică se substituie unei credinţe supranaturale". Francmasonul Osw. Wirth, în lucrarea citată, compară pe Hiram cu Hristos, ambele nume exprimând doar acelaşi simbol al trecerii energiei cosmice dintr-o persoană ce dispare definitiv în alta ce apare (moartea şi învierea lui Hiram). E acelaşi mit, doar numele e altul. O libertate a voinţei nu admite Francmasoneria. Totul în lume, chiar şi viaţa sufletească, decurge după o lege necesară neschimbabilă. „Simbolismul masonic împinge mai departe analogia sugerând că microcosmosul, sau lumea mică, se construieşte ca şi macrocosmosul, lumea mare".

Dar Francmasoneria nu reprezintă o concepţie statistică, ci se mulţumeşte să existe şi ea alături de creştinism. Francmasoneria e prin excelenţă dinamică. Ceea ce cere mai mult adepţilor e acţiunea, reclădirea lumii, conform principiilor ei. Astfel Francmasoneria luptă cu îndârjire să elimine din omenire concepţia opusă ei, creştinismul şi instituţia care-l susţine, Biserica. Devizele ei sunt: Separarea Bisericii de Stat, şcoala laică, căsătoria civilă, difuzarea principiilor anticreştine în masele largi. În unele state cum sunt Franţa, Spania, Rusia, devizele acestea au fost realizate. În alte ţări se merge cu paşi repezi spre această stare. Biserica stă în faţa ofensivei puternice a unui duşman necruţător.

(va urma)

Anul III Nr. 2 (23)
16 – 31 ianuarie 1994
● MIŞCAREA

REACŢIONARISM ROMÂNESC ŞI EUROPA DE ASTĂZI

„Aurel C. Popovici este, după Eminescu, cel mai mare doctrinar al naţionalismului românesc".
(Mihail Manoilescu)

„Ca om dintr-o bucată, el nu cunoscuse în viaţa sa decât o singură atitudine: să stea drept în faţa tuturor străinilor bizuindu-se numai pe făptura sa de român şi pe numele neamului său ."
(Simion Mehedinţi)

În prefaţa lucrării sale „Naţionalism sau democraţie" (1910), A. C. Popovici, eliberat de prejudecata oricărui discurs politic, îşi previne lectorul în termeni severi: „Da, eu reprezint idei cu desăvârşire *reacţionare*. Pentru că *reacţiunea* reprezintă condiţia eternă a culturii naţionale, înţelepciunea istorică a neamului faţă de poftele şi fanteziile indivizilor izolaţi". Despre polemica sa cu tendinţele dizolvante ale epocii, despre războiul său pentru cauza românismului, război total asumat la incandescenţa unui destin personal, vine să mărturisească întregul său travaliu: politic sau cultural. A. C. Popovici a „reacţionat" deseori vehement – „Am izbucnit ca un vulcan? Dar am fost şi sunt încă prea blând!" – împotriva oricăror devieri de la calea cea dreaptă a românismului, împotriva sălbaticului şovinism maghiar, împotriva „democraţiei radicale", uniformizatoare şi cosmopolite, împotriva sicofanţilor şi „băcanilor de civilizaţie colonială", împotriva tendinţelor de nivelare şi strivire a personalităţilor naţionale.

Orice opoziţie serioasă însă, orice *reacţiune* de asemenea anvergură, sfârşeşte până la urmă în a-şi defini pregnant propriile poziţii. Chiar nefinisate de la primele schimburi de replici, marile *reacţii* – şi ne gândim aici la „reacţionari" precum Mircea Eliade, Nicolae Iorga, Nae Ionescu etc. – ajung, în final, viguroase *constructe teoretice*. Şi chiar dacă existenţa frământată nu i-a permis să-şi desăvârşească proiectele asumate, A. C. Popovici se plasează prin evoluţia sa în galeria marilor *reacţionari* ai culturii române.

I. FEDERALISM ŞI GEOPOLITICĂ

*„E absurd a crede că, fie maghiari într-o Ungarie maghiarizată, fie români într-o Românie unită şi de sine stătătoare, fie ambele naţiuni împreună, ele singure, ar putea reţine potopul panslavismului".(**Chestiunea naţionalităţilor**, 1884)*

Campania pentru poporul român ce o începe încă din 1884 avea să-şi împlinească o primă etapă prin faimoasa lucrare **Stat şi naţiune. Statele unite ale Austriei mari** (1906).

Lucrarea este, în primul rând o decriptare geopolitică. Numai o lectură defectuoasă, inhibată de prejudecăţi moderne şi verbiaj politic europenist, îl poate identifica pe A. C. Popovici drept promotor al căznelilor federalizării de astăzi. (Tertipurile ieftine – inventarea unui supra-titlu: „Statele unite ale Europei"(!), cu ocazia reeditării – şi articolele tendenţioase în semnificaţiile lor ultime: Al. Randa, „Der «Europaer des Banats»" sau Mario Pons, „Aurel Popovici le federalist" la care a apelat fundaţia lui J. C. Drăgan pentru elaborarea celor două volume dedicate patriotului român sunt spulberate de orice analiză serioasă.)

Anvergura sa politică şi statura culturală i-au permis să privească evoluţia Europei în ansamblul ei, detectând traiectele posibile (probabile) ale politicii europene şi să gândească destinul poporului său în această configuraţie. În **Stat şi naţiune**, A. C. Popovici pledează, cu o forţă dialectică unică şi o erudiţie desăvârşită, pentru transformarea Imperiului Habsburgic într-un stat federal constituţional. Proiectul gigantic, căpătând mai târziu girul arhiducelui Franz Ferdinand este susţinut până la amănunt. În noua configuraţie, menirea Imperiului ar fi fost „să recunoască şi să garanteze individualitatea naţional-politică a diferitelor sale naţiuni, iar pe de altă parte să asigure cu adevărat unitatea şi forţa Imperiului". Cauza românilor, unirea, părea plasată la acel nivel al proiectelor sale în plan secund.

Două motive insurmontabile *obligau* însă la o asemenea poziţie: 1. neputinţa statului român de a-şi asuma şi sprijini făţiş cauza românilor ardeleni, datorită condiţiei sale precare între cele două zone imperiale (vezi poziţiile şefului liberalilor, Dimitrie A. Strudza – **Discurs în senat**, 9 decembrie 1899 şi ale conservatorului Take Ionescu – **La politique etrangere de la Roumanie**, 1891); 2. repartiţia geopolitică a regiunii care cerea un Imperiu Habsburgic puternic, pondere (zonă tampon) între uriaşa forţă expansivă a Rusiei şi ambiţiile teritoriale germane.

Soluţia aleasă de A. C. Popovici era unica adecvată *momentului istoric*: „Şi, orice s-ar spune, scopul final al politicii externe ruseşti este şi astăzi, ca şi pe vremea lui Petru cel Mare, nu o influenţare platonică, nu o împărţire a sferelor de influenţă, ci pur şi simplu stăpânirea Constantinopolului, cu toate ţările care sunt direct şi indirect legate de el. Asupra acestui lucru nu trebuie să ne înşelăm." (Explicaţii de acest tip abundă în scrierile sale.)

Petre Pandrea sesizase bine în prefaţa sa din 1939: „Unificarea poporului român era ţelul îndepărtat", la fel ca şi Gheorghe Nadriş, în lucrarea dedicată patriotului român din 1937: „Soluţia expusă în studiul său era o soluţie de tranziţie posibilă în acel moment istoric; prin ea se urmărea ameliorarea situaţiei românilor şi pregătirea lor pentru idealul final, care se prevedea mai îndepartat; ea nu reprezenta un ideal final, ci numai pregătirea drumului către acel ideal."

Noi mai invocăm aici doar cuvintele lui A. C. Popovici, peremptorii pentru scopurile sale, rostite după o întâlnire din 1915 a unei delegaţii de transilvăneni (în care se afla şi Al. Vaida-Voevod) susţinută de guvernul de la Bucureşti, cu reprezentanţii Puterilor Centrale. În urma întâlnirii de tatonare, precedând intrarea României în război, A. C. Popovici conchidea: „Scopul meu a fost întotdeauna realizarea unirii tuturor românilor. Credeam că ea s-ar putea obţine alături de Austria şi Germania. Le credeam mai înţelepte, dar nu mai e nimic de făcut. Austria e slabă, Germania nu vede clar. Dar chiar dacă astăzi ele ar vrea să mai realizeze ceva, este prea târziu. Puterile Centrale vor fi bătute."

(Lucrarea **Stat şi naţiune**, pe lângă analiza globală – exemplară geopolitic, este în cea mai mare parte un exemplu de abordare juridică, demografică, antropologică şi sociologică – model unic de analiză a imperiilor. Tot travaliul său, hărăzit apărării drepturilor românilor transilvăneni.)

II. NAŢIONALISM *ŞI* DEMOCRAŢIE

„Suveranitatea patriei nu este şi nu poate fi expresia dorinţelor noastre, ale celor de astăzi. În ea nu se cuprinde numai voinţa noastră, a celor vii, ci toată nădejdea celor morţi. Din mormintele ţării răsună mai multe voturi decât în localurile noastre electorale. Singura majoritate de voturi valabilă pentru noi! Nu glasuri răguşite din capete aprinse de patimi josnice şi oarbe. Suveranitatea patriei nu e o teorie speculativă ce se discută."(**Naţionalism sau democraţie**, 1910)

Un paradox pare că brăzdează, de la un capăt la altul, lucrarea din care am citat. Alături de critici furibunde, de atacuri fulgerătoare ce înlătură perdeaua demagogică şi lovesc necruţător – „Fostul medicinist căpătase deprinderi de chirurg..." scria S. Mehedinţi! –, printre argumentele covârşitoare revărsate în paginile cărţii, A. C. Popovici nu uita să avertizeze: „fiecare ţară are trebuinţă de un partid liberal-naţional pe lângă unul conservator (...) Şi, de fapt, cam aşa s-au şi dezvoltat partidele acestea până a nu interveni radicalismul democrat care le-a alterat, şi le târăşte zilnic tot mai mult cu sine *spre «omenire», spre cosmopolitism şi anarhie*". Iar în capitolul „Sau liberalism sau democraţie" –iarăşi paradox! – declara categoric: „Repet: viaţa morală a unui stat, a unei naţiuni nu are trebuinţă decât de aceste două partide: de un partid conservator care trebuie să tindă a menţine, a conserva moştenirea din trecut, a păzi continuitatea istorică, cu alte cuvinte întreg caracterul naţional şi sănătos al statului, al poporului (nu fosile istorice, nu caste închise, nu pietrificaţii!) – şi de un partid liberal care reprezintă schimbările necesare după vremi, dar totdeauna cu gândul de a adânci, de a întări caracterul naţional în ţară şi în popor (nu a-l slăbi, nu a-l şterge prin democratism «ca în toată Europa»!). (...) Numai dintr-o asemenea luptă patriotică între două partide poate rezulta o continuă potrivire a noilor idei, a ideilor necesare, la vechiul fond statornic de credinţe şi moravuri, de viaţă naţională."

Paradoxul se deosebeşte prin urmare aparent; căci: „Nu există «om» într-o «omenire», din punctul de vedere al unei analize serioase. Nu există decât om în familia sa, în naţionalitatea sa: român, neamţ, turc ş.a. Numai cunoscându-i originea şi mediul real, zilnic, în care trăieşte, îl poţi înţelege. Tot aşa, nu există o «omenire» decât în formele ei concrete: ale diferitelor popoare şi naţionalităţi." A. C. Popovici repudiază forma *extremă* a democraţiei – «democraţia radicală» – îndrăzneală teoretică ce se întoarce împotriva naţiunilor, riscând să devină discursul politic totalizator dizolvând în propria autocuprindere orice diferenţiere. Sintagma „naţionalism şi democraţie" este valabilă într-un unic caz: când democraţia este subordonată *naţiunii*, devine mijloc, nu scop, pliindu-se pe cadrul său de funcţionare şi neîncercând să-l domine. Doar astfel, răpindu-i-se prioritatea şi cenzurată în excesele teoretice – consecinţele ei ultime –, democraţia nu eşuează, încheie A. C. Popovici: „...într-o democraţie «pură» în cer, dar veşnic feştelită pe pământ".

*

Întreg eşafodajul teoretic al lui A. C. Popovici stă pe două fundamente viguroase, cu strânse legături şi solid intercondiţionate: viziunea sa geopolitică şi, în cele din urmă, atitudinea lui ideologică.

Prima, prin lectura impecabilă ce-o face spaţiului european, îi conferă merite categoric validate şi pe deplin recunoscute: „...dacă ideea că Austro-Ungaria nu mai poate dura pătrunsese sufletul atâtor publicişti şi oameni politici din Anglia, Franţa, Italia şi chiar din Germania – ba şi din Austria (Franz Ferdinand) – meritul cel dintâi al lui Aurel Popovici este" (Simion Mehedinţi). Iar cea de-a doua îl aşează, prin „catehismul său politic" – cum i-a fost numită cartea din 1910 – pe linia glorioasă continuată de „învăţătorii morali" ai Neamului românesc, care aveau să fie mai târziu Simion Mehedinţi, D. Gusti sau N. Iorga, traiect concretizat (dar neîmplinit încă!) în doctrina politică a celui din urmă: *naţional-democraţia*.

Prejudecăţile legate de A. C. Popovici trebuie spulberate, iar perdeaua de tăcere ce-i acoperă numele şi destinul trebuie să cadă. Căci gustul pe care ni-l lasă astăzi lectura textelor lui este amar: prea puţin şi-a pierdut din actualitate A. C. Popovici...

Dan DUNGACIU

Karl Popper sau «Marx al „Societăţii deschise"»

Pe traseul politic cel mai utilizat al Editurii Humanitas (seria „Societatea civilă") ne parvine o lucrare rapid interceptată în recuzita diriguitorilor politici ai sfârşitului de veac XX: „Societatea deschisă şi duşmanii ei".

Lucrarea lui Popper nu este o carte de filosofie. Reuşeşte până la urmă să fie doar un amplu şi isteric rechizitoriu, o tentativă ştirbită întrutotul de *instrumentele* meşteşugului filosofic, împovărată de logica politică în numele căreia este pusă să se desfăşoare. În ciuda frazeologiei conciliante şi a erudiţiei puse în joc, cartea este de o intoleranţă dusă uneori până la invectivă – în fond, un drastic cap de acuzare. Căci ce face până la urmă K. Popper este să reitereze munca de comisar ideologic: înfipt în poziţiile sale politice, adevărul *lui*, nimiceşte fără cruţare orice poziţie adversară. Duşmanii lui se unesc acum: Platon, Aristotel, Hegel, Fichte, Husserl... (!!!)

Pentru K. Popper, acea „intuiţie intelectuală a esenţelor lucrurilor" aristoteliană – filosofie pe care o desfiinţează! – este *societatea deschisă*. Urmează apoi, aşezat pe *această* premisă, întreg discursul său „filosofic"; dispar acum: adevărul, libertatea, sensul... K. Popper a depăşit „relativismul şi rătăcirile" „duşmanilor" săi; ca orice ideolog de profesie, este un iluminat: *ştie*...

Şi pe cei care nu au vrut să *ştie*, aşa cum o *ştie* el, Popper îi reperează rapid şi-i înfăţişează spre judecare: parafrazând formula lui O. Goga, devine: „procuror al istoriei gândirii umane". Platon este cotat ca cel mai nociv: elitist, rasist, mistic, anti-raţionalist, premergător al inchiziţiei şi al tuturor formulelor sau instituţiilor totalitare (un volum îi este dedicat în întregime). Apoi Hegel. *Filosofia naturii* a acestuia este „această bolboroseală" (vol. II, p. 36), prin care Hegel „...şi-a propus cu neruşinare să amăgească şi să farmece pe alţii" (idem, p.37), iar argumentarea sa, zice Popper, „după mine este fără îndoială patologică" (idem, p.53). „Hegelianismul este renaşterea tribalismului" (idem, p.39), iar Hegel ce s-o mai lungim, este „un şarlatan" (idem p.64). Fichte este „flecarul" (idem, p.64), iar naţionalismul său – ripostă la invazia napoleoniană – „a fost una dintre acele reacţii tribale tipice..." (idem, p.65).

Dar Marx? O!... la Marx lucrurile se schimbă. Marea dragoste nu se uită. Pentru că, fireşte (la fel ca majoritatea propagandiştilor societăţii deschise de astăzi), Popper a fost şi el ... marxist.

Tonul devine acum admirativ şi verbul capătă accente emoţionale. „Nu poţi vorbi cu dreptate despre Marx fără a-i recunoaşte sinceritatea..." (idem, p.93); Marx a fost „unul din luptătorii cei mai influenţi ai lumii împotriva ipocriziei şi fariseismului. A dorit cu ardoare să-i ajute pe cei asupriţi..." (idem, p.93).

Greşelile lui Marx? Au fost, sigur, dar Popper – discipol consecvent – le scuză şi le justifică de fiecare dată. Căci: „Trebuie să admitem că Marx a văzut multe lucruri în adevărata lor lumină" (idem, p.210). Şi încă, frizând grotescul: „Atitudinea lui Marx faţă de creştinism are anumite asemănări cu cea a contemporanului său Kierkegaard" (idem, p.210); influenţa lui Marx asupra creştinismului ar putea fi comparată cu „influenţa lui Luther asupra Bisericii Romane" (idem, p. 219), concluzia fiind: „...s-ar putea spune că marxismul timpuriu, cu vigoarea sa etică, cu accentul pus pe fapte în locul simplelor vorbe, a fost, probabil, cea mai importantă idee corectivă a epocii noastre" (idem, p.219) (!!!)

Marx – duşman al societăţii deschise? Adică plasat alături de Platon, Aristotel, Hegel, Fichte, Schelling...? Nici pomeneală: „Privind înapoi la desfăşurarea evenimentelor dintre 1864 şi 1930, cred că dacă nu era faptul întrucâtva accidental că Marx descurajase cercetările de tehnologie socială, lumea europeană ar fi putut evolua, sub influenţa acestei religii profetice, spre un socialism de tip necolectivist. O pregătire temeinică spre inginerie socială, pentru planificarea libertăţii, din partea marxiştilor ruşi ca şi a celor din Europa centrală, ar fi putut să ducă la un succes neîndoielnic, convingător pentru toţi prietenii societăţii deschise" (idem, p.216). Iar sfârşitul ce încununează opera: **„După convingerea mea, credinţa lui Marx a fost credinţa într-o societate deschisă"** (idem, p.218).

*

E dreptul lui K. Popper să propovăduiască „societatea deschisă". E dreptul său, până la urmă, să acuze de toate nenorocirile omenirii – inchiziţie, rasism, dictatură – pe Platon, Hegel sau Fichte şi să-l absolve pe Marx de orice vină, *indiferent de ororile ce s-au comis în numele lui*. Aşa după cum e dreptul nostru să-l tratăm exact cum merită: un ideolog, un marxist sui-generis, un propagandist al unei noi ordini („Noua Eră" – New Age?) sociale, un ins confiscat de o formulă unică şi prizonier absolut al formaţiei sale de tinereţe.

Istoria şi-a aflat noul profet, K. Popper a devenit astăzi un veritabil „Marx al societăţii deschise", pe care însă istoria îl va trata precum originalul: îi va anatemiza definitiv cutezanţa ideologică şi-l va trimite sever la locul teoretic pe care şi l-a cucerit. Loc care, pentru K. Popper, va fi mult în urma celui al lui Marx (dar pe aceleaşi coordonate – de tip socialist).

Rămâne ca astăzi să veghem ca judecata cea dreaptă şi aspră pentru K. Popper să nu aştepte atât cât cea pentru K. Marx. Căci pentru mulţi, *pentru mult prea mulţi*, aceasta din urmă a venit prea târziu.

(NOTĂ: Nu cu multă vreme în urmă, dl. Ministru Marin Sorescu acuza Editura Humanitas că invadează piaţa cu literatură de dreapta. Domnia sa o fi crezând probabil că noua funcţie îi dă dreptul să nu mai deschidă cărţile pe care le judecă.

Că Editura Humanitas nu este nici pe departe o editură „de dreapta" a devenit deja un loc comun; fie numai gândindu-ne la seria «Societatea civilă» la sancţiunile (cenzura) de care au beneficiat un Cioran, Noica sau Eliade (atunci când textele lor puteau fi catalogate astfel!) sau la „gloriile" actuale ale editurii: de la V. Ierunca, Ghiţă Ionescu, M. Şora, V. Tismăneanu, la K. Popper, A Finkielkraut, A. Glucksman, Lèvi-Bruhl etc. – toţi oameni care s-au închinat aceluiaşi idol: Karl Marx. Între Marin Sorescu şi Humanitas competiţia nu poate depăşi cadrele „generoase" ale partidului lor „de suflet": cel comunist.)

★

Vladimir ALEXANDRU

Destinatar: SCĂRLĂTESCU 14

„S-a terminat“ cu România (?)

Dragi prieteni şi colegi de generaţie, vă urez mai întâi La Mulţi Ani şi un an nou fericit – cum se spune. Sper să fie un an mai bun decât celelalte, atât pentru dvs. cât şi pentru noi, cei anonimi, în numele cărora scrieţi. Vă admir dezinvoltura, degajarea şi optimismul pe care, mărturisesc, nu-l prea împărtăşesc. N-am idee dacă părerea mea este reprezentativă, ca atare nu ştiu dacă scepticismul meu constituie un indicator demn de luat în considerare. Ca şi dvs. sunt student. În decembrie '89 aveam 20 de ani, şi ca toată lumea, cred, la vremea aceea eram plin de optimism şi încredere în ceea ce priveşte soarta noastră viitoare. Am fost un anonim printre miile de anonimi aflaţi atunci pe străzi şi rămân un anonim nostalgic şi sceptic de data asta. Nostalgic deoarece de fiecare dată când merg pe lângă trecătorii grăbiţi, pe acele străzi, îmi pare că aud vuietul mulţimii. Alteori, seara mai ales, parcă aud împuşcături şi ţipete, şi o senzaţie de frig şi de durere mă cuprinde şi mă cutremură. Nu sunt paranoic, cred, între colegi nu mă deosebesc prin ceva aparte, la învăţătură sunt nici prea–prea, nici foarte–foarte, sunt la fel de sărac ca toată lumea, în fine, aşa cum spuneam, sunt un oarecare.

De pe această postură vă scriu, nu pentru a vă plictisi cu proza mea stângace despre nostalgii, senzaţii şi alte chestii. Am vrut de multă vreme să vă scriu şi o fac acum cu o rugăminte specială să zicem. Şi anume să consideraţi această scrisoare a mea, dacă o publicaţi, ca venind din partea unui anonim. Ştiu că aveţi o aversiune faţă de anonimat, faţă de scrisorile nesemnate. Am înţeles că vă repugnă frica unora care vă caută, dar cu teamă. Rugămintea mea specială nu porneşte din laşitate sau din frică. M-am obişnuit însă într-atât cu această postură de anonim, încât este o bucurie la care cu greu aş putea renunţa.

Vă ştiu aproape toate apariţiile, deoarece (încă) mai urmăresc presa. E ultima formă de „activism“ de care mă mai simt în stare. La fel ca atunci, în Piaţa Universităţii, şi acum vi se zice tot „extremişti“. Iliescu a promis chiar că „se va ocupa personal“ de dvs. (după răspunsul surprinzător de corect al procuraturii).

Eu v-am sunat atunci la redacţie, a răspuns cineva, pregătisem un fel de discurs, vroiam să vă spun ceva, aşa, mai deosebit, să vă încurajez cred, nici eu nu mai ştiu. Am renunţat la discurs, mi s-a părut banal, chiar caraghios. Aş fi vrut să vă mai spun că am fost şi eu în Piaţa Universităţii. V-am aplaudat, am cântat şi m-am entuziasmat împreună cu dvs.. Apoi am luat şi eu bătaie, am fost chiar la închisoarea de la Măgurele câteva zile. Atunci am reţinut şi numele unuia dintre redactorii dvs., se certa cu nişte ofiţeri şi un soldat l-a lovit (ţin minte că-i cususeră pe viu rănile de la cap). Noaptea am plâns cu faţa lipită de ciment, în tăcere – ni se spusese că Marian Munteanu e mort.

A trecut mult timp de atunci, toată lumea a uitat, nimeni nu mai ştie de noi, suntem în continuare nişte anonimi.

Dar dumneavoastră scrieţi despre „Noua Generaţie“, expuneţi modele spirituale şi culturale, teoretizaţi, îndemnaţi la acţiune. Lăudabil! Curajos chiar. Eu însă mi-aş permite, fără supărare – de asta v-am şi scris – să vă întreb: Unde sunt modelele de **astăzi**? Am aproape toată colecţia ziarului „**Mişcarea**“, şi am văzut că în fiecare număr este prezentată câte o personalitate. Modele ca: Mihai Eminescu, Nae Ionescu, Mihail Manoilescu, Mircea Eliade, Petre Ţuţea ba chiar şi ţăranul român. Dar unde este de fapt acel ţăran român **astăzi** (ştim prea bine cu cine a votat ţăranul român de acum)? Unde sunt modelele vii, actuale ale „Noii Generaţii“? Unde vă sunt poeţii? Care sunt revistele şi cărţile tinerilor de azi? La 23 de ani Eliade sau Vulcănescu scriau în vreo 3–4, chiar mai multe, reviste. Munceau câte 16 ore pe zi, cum zice Eliade, citeau, dezbăteau, scriau, puneau în discuţie o lume întreagă. Câte ziare „ale Noii Generaţii“ mai sunt în România, în afară de al dvs? Ce acţiuni întreprinde tineretul de azi? Cu ce perspectivă vine „noua generaţie“ la care vă referiţi atât de des? Ce crez are aceasta? Prin ce rezistă o comparaţie a acesteia faţă de generaţia interbelică? Are ea ritmul, consistenţa, vitalitatea generaţiei lui Eliade? Are erudiţia, originalitatea, viziunile epocii lui Vulcănescu? Are credinţa şi capacitatea de sacrificiu ale celor de ieri? Are măcar un elementar simţ al valorilor, al ierarhiilor culturale şi spirituale, sau este întemeiată pe neant, pe haos şi disoluţie? Cultivă revelaţia sacrului sau mediocritatea şi vulgaritatea unor teozofii dubioase? Aspiră către vreo culme, se înalţă, sau este în agonie, bolnavă de tot răul sfârşitului de veac, tarată, mizeră, limitată?

Nu vedeţi cât de evidentă este scena descompunerii, nu vedeţi ce ratare cumplită? Care circuit de idei, care sete de cunoaştere? Doar agitaţie sterilă, dezertare, fugă, sau plictis şi resemnare. Ori şi mai rău – ridicol. După ce în '90 studenţii făceau grevă generală, umpleau străzile, stârneau frica ticăloşilor căţăraţi la putere pe cadavre, acum au ajuns să ceară de la cei pe care colegii lor de acum 3 ani îi contestau, tichete de călătorie mai ieftine, locuri de cazare şi alte marafeturi din astea. De la simbolul anticomunismului în Est – au ajuns să umble cu mătura prin Bucureşti, scandând lozinci cretine de genul „Gunoiu' şi Văcăroiu“. La noi în facultate (recent) grevă au făcut cinci studenţi; restul s-au cărat acasă la sarmale, fericiţi s-o întindă mai repede în vacanţă. A trecut moţiunea, a trecut şi Decembrie, s-a dus şi „adevărul despre Revoluţie“, s-a dus şi „demonstraţia continuă“ pentru Ilie Ilaşcu. E linişte şi pace. Mai lipseşte „pupat Piaţa Independenţii“! Deşi asistând la „vesela“ (şi oribila) cârdăşie PD(FSN) – C.D. putem spune la fel de bine „pupat Piaţa Universităţii!“

În mai '90, la marşul organizat de Liga Studenţilor, au venit zeci de mii de studenţi. Acum abia dacă vin câteva zeci cu chiu cu vai, cică „simbolic“. Şi dl Iliescu râde şi-şi freacă mâinile la Cotroceni.

Totul e fals şi putred stimaţi colegi de generaţie. Care „jertfa tinerilor“, când bufetul din facultate, la doi paşi de locul jertfei, e mereu plin, în timp ce crucile privesc în gol către agenţii de circulaţie şi oamenii nepăsători, grăbiţi să ajungă la muncă. Pentru că noi, bineînţeles, muncim nu gândim. Muncim cu sârg să împuşcăm o bursă, un loc mai bun în cămin, un program Sörös eventual, dar nu gândim (ba chiar unii nici nu au auzit) cum a murit Vulcănescu, întins pe jos, în celula îngheţată, pentru a fi pavăză unui alt trup chinuit, coleg al său de puşcărie. Şi de generaţie.

Pentru că **ei**, într-adevăr, erau o Generaţie. Erau vii, erau scânteietori, erau redutabili. Creeau concepte, vedeau idei, alcătuiau trasee şi direcţii spirituale, mergeau la luptă, lucrau la reconstrucţia României Mari. Dar dvs., stimaţi colegi, unde vă e generaţia? În biblioteci sau la discoteci? În biserici sau în crâşme? În cetate, luptând pentru o idee, sau rătăcind pe străzi, biete umbre nostalgice, fantome decăzute în mocirla disperării anonimi buni de nimic?

Cei o mie şi ceva de morţi? Abandonaţi! Idealul? Uitat! Cum spunea Iorga: „Cine uită nu merită!“. Aşa era scris, ţin minte, în Piaţa Universităţii. Noi ce merităm? Eu, unul, ce merit altceva decât umbra anonimatului? Ce altceva îmi rămâne decât această amarnică jeluire? Doar conştiinţa dureroasă şi lucidă a ratării îmi veţi spune, poate. Ori cinismul şi batjocura. Sau poate să mă înscriu la un vreun partid d-ăsta „democratic“ şi sclifosit sau, mai bine, la un M. J.–fan club, că nu-i mare distanţa. Să-mi pun un cercel în ureche, s-o fac pe homosexualul, pe rafinatul dilematic, să-l solicit pe „guru-ul“ Bivolaru să mă izbăvească prin meditaţii yoghino–anale şi bucale. Să iau şi nişte „iarbă“ eventual. Să mă dau cu fruntea de pereţi şi să-mi rostogolesc sălbatic ochii în cap, cu părul vâlvoi, la vreun mega–concert rock, cum o face o bună parte a „generaţiei“. Şi bineînţeles, o dată pe an, cuvios, să depun o floare în Piaţa Universităţii să-mi fac şi-o cruce, că „dă bine“, grăbindu-mă apoi către bar, să dau pe gât ceva, să agăţ o fată, să sporovăim, să ne simţim bine (numai cu prezervativul „Călin“), şi a doua zi, din nou de la început: cursurile monotone, stupiditatea mizerabilă a profesorilor, nepăsarea colegilor, plictisul şi scârba încă unei zile irosite dintr-o viaţă inutilă, consumată într-o epocă de etern şi fără rost sacrificiu.

Ştiu că nu aveţi ce-mi răspunde şi nu v-am scris în speranţa unui răspuns. Nici nu mă aştept de altfel să luaţi în consideraţie acest răvaş cu un mesaj probabil „dizolvant“ după normele dvs.

Scrisoarea mea nu are altă pretenţie decât de simplă confidenţă; pur şi simplu nu am avut cui altcuiva s-o adresez. Simpla expediere pe adresa dvs. a reprezentat un efort uriaş pentru mine. Un efort oricum zadarnic, deoarece eu personal nu văd nici o soluţie, nu cred că este posibilă o intervenţie salvatoare capabilă să devieze cursul mizer al existenţei noastre. A generaţiei noastre. Eu, deşi v-am urmărit cu atenţie, vă mărturisesc, mi-a fost imposibil să vă înţeleg. Nu înţeleg pe ce vă bazaţi. Cu ce forţă puteţi veni, suficientă încât să devină un vector de influenţă pe o direcţie bună? Sunt sigur că viaţa dvs. cotidiană nu poate diferi mult de a mea. Cursurile, examenele, profesorii – sunt pretutindeni la fel. Trăiţi aceleaşi dezamăgiri, suferiţi de aceeaşi foamete şi aceleaşi lipsuri. Şi, probabil, deşi nu vreţi să o recunoaşteţi, de aceeaşi disperare.

În septembrie anul trecut, când am văzut că nu mai apăreţi la chioşcuri mi-am zis, gata s-a terminat şi cu voi. Apoi, după o lună aţi reapărut şi mi-a fost un pic ciudă. V-am mai văzut şi la TV într-o emisiune, mi-a spus cineva că sunteţi pe post în direct. Mi-ar fi plăcut să vă întreb ceva atunci, aş fi vrut să ştiu cum de vă dă mâna să vă irosiţi atâta în van? Cum de vă permiteţi atâta optimism, atâta calm, cum de sunteţi în stare să vorbiţi despre „un stat creştin românesc“ ca despre o virtualitate? Doar se vede cu ochiul liber, România este terminată. Rata mortalităţii o întrece pe cea a natalităţii, sărăcia este la limită, unii oameni mor de foame pur şi simplu. Au fost aproape două milioane de avorturi, au trecut deja patru ani şi e clar: e din ce în ce mai rău. Suntem înfrânţi. Suntem dispreţuiţi pretutindeni în lume. Umiliţi, striviţi. Aţi spus-o şi dvs., dacă Ilaşcu era altceva decât român, ar mai fi fost ţinut într-o cuşcă, precum fiarele?

Iar până când speraţi dvs. să însemnaţi ceva în politică, România va fi decimată. Pentru care Românie veţi mai lupta? Pentru o ruină, pentru o ţară depopulată, abrutizată, sălbăticită, în care stăpâni vor fi „politicienii“ partidelor ridicole de azi? În care Iliescu şi alţii ca el vor trăi cu o pensie grasă, şi cu pază la poarta vilei, în timp ce „revoluţia“ va fi doar o amintire şi Marian Munteanu o stafie? Iertaţi-mi perversa ilustraţie, dar repet, aveţi ce spune la toate acestea? Aveţi nişte miliarde de dolari să ne scoateţi din rahat? Aveţi o armată să-l eliberaţi pe Ilaşcu? Măcar un pluton cât de mic să spălăm ruşinea? Cu ce o să recládiţi România? Pe ce? Cu volume de Istoria religiilor, cu poezii de Radu Gyr, cu metafizica lui Nae Ionescu? Cu analfabeţi şi rataţi ca mine şi colegii mei? Chiar credeţi că mai e vreunul dintre noi capabil de jertfă, de eroism sau de muncă?

Eu unul, ascuns în spatele anonimatului meu (şi parafrazând o replică pe care am auzit-o citată într-un interviu al lui Petre Ţuţea) vă spun acum la început de an nou şi la patru ani de la acel Decembrie de vis, vă zic deci ***s-a terminat!*** *Nu vedeţi că România a murit? Respectaţi-i somnul ei de veci!*

Al dvs. anonim coleg de generaţie. O umbră printre umbre.

Fratele Alexandru

Poşta redacţiei

TUTUROR cititorilor care ne-au transmis felicitări cu ocazia Sărbătorilor de Crăciun, le mulţumim şi le transmitem la rândul nostru un An Nou bun, iar credinţa, nădejdea şi dragostea să-i călăuzească în toate.

LA MULŢI ANI!

Claudiu Chelariu – Constanţa: Cererea dvs. a fost înregistrată

Alexandru Stana – Bucureşti: Detalii în legătură cu înscrierea în MPR găsiţi în nr. 1 / 1992 şi 7 / 1993 ale „Mişcării“. Vă vom trimite răspuns scris. De asemenea, vă puteţi clarifica nelămuririle dvs. consultând colecţia publicaţiei noastre.

Cristian Florea – Galaţi: Am reţinut interesul dvs. pentru acţiunea noastră „Dosarul comunismului“. În ce priveşte serialul „Ale cui sunt drepturile omului“ nu credem să fie posibilă o largă mediatizare căci nu cunoaştem să existe vreo publicaţie de mai mare circulaţie care să împărtăşească asemenea luări de poziţie. Întregul spaţiu public românesc a preluat ca pe o modă discursul stereotip şi nenuanţat despre „drepturile omului“.

Gh. Curescu – Reşiţa: Propunerile dvs. în legătură cu posibilitatea difuzării publicaţiei noastre în oraşul dvs. sunt excelente. Vă mulţumim şi vă vom trimite precizările cerute.

Berghezan Ilie – Sibiu: Vă trimitem numerele solicitate din colecţia „Mişcării“.

M.A. Chira – Sydney (Australia): La solicitarea dvs. vă vom trimite ziarele par avion şi vă vom comunica totodată datele

DRAGI CITITORI:

Suntem bucuroşi să publicăm articole şi reportaje cu privire la temele tratate în cadrul rubricilor noastre, precum şi, în general, cu privire la orice temă ce prezintă interes pentru generaţia noastră. Ar fi bine ca materialele trimise să nu fie prea voluminoase (maximum 3 pagini dactilografiate la două rânduri).

Vă rugăm să precizaţi vârsta, profesia, adresa exactă şi numărul de telefon la care puteţi fi găsiţi.

Vă aşteptăm!

Publicaţia „Mişcarea“ este editată de Mişcarea Pentru România, formaţiune politică înregistrată la Tribunalul Municipiului Bucureşti, prin Decizia civilă nr. 33/23.12.1991, dosar nr. 31/P/1991. Direcţia publicaţiei este asigurată de Departamentul Relaţii Publice al MPR.

Adresa: Strada Scărlătescu nr. 14, Sector 1, Bucureşti, 78.158
Telefon: 659.45.72.; Fax: 312.41.15.
Cont deschis la Banca Română pentru Dezvoltare Sucursala Municipiului Bucureşti (BRD - SMB), nr. 40.729.96.133.178.

PROREP
Tehnoredactare computerizată: PROREP S.R.L.
Tehnoredactor : Gabriela NIŢU
Procesare imagini: Nicoleta NEAGU

REDACŢIA:

George Roncea – Prim Redactor
Alexandru Zlatco – Şef departament social
Sandra Cristea – Şef departament cultural
Claudia Buruiană
Pavel Mureşanu
Ioan Pera
Bogdan Munteanu – Secretar de redacţie
Karina Knapek – Fotoreporter
Victor Roncea
Dan Dungaciu
Silviu Rareş
Octav Drăgan

Ştefan Doru Dăncuş – Corespondent

Program relaţii cu publicul:
miercuri şi vineri, orele 16.00 – 20.00

Responsabilitatea pentru conţinutul textelor publicate aparţine exclusiv semnatarilor. Punctele de vedere susţinute în paginile „Mişcării“ nu pot fi atribuite formaţiunii politice MPR.

Mişcarea Pentru România îşi asumă responsabilitatea numai pentru documentele sau comunicatele publicate de către reprezentaţii săi autorizaţi sub semnătură oficială (cu precizarea funcţiei deţinute în cadrul MPR).

Publicarea unor articole (integral sau fragmente) apărute în paginile „Mişcării“ nu este permisă decât cu acordul scris al Redacţiei.

Anul III Nr. 2 (23)
16 – 31 ianuarie 1994

„Naţionalismul e credinţă fără rezerve, fără discuţii. E o credinţă de stâncă în rostul adânc al Statului, al religiei, al moravurilor şi obiceiurilor naţionale bune; în aptitudinile de cultură şi viitorul unui Neam.”

A. C. Popovici - Note biografice:

4 oct. 1863. Se naşte la Lugoj; liceul la Braşov; bacalaureat la Beiuş.

1885. Se înscrie la Facultatea de medicină din Viena.

1892. În urma **Replicei** sale, este condamnat la 4 ani închisoare; reuşeşte să plece în Austria , apoi în Italia.

1893. Se refugiază în România, la Bucureşti; predă ore de limba germană; desfăşoară o bogată activitate publicistică: *Epoca, Semănătorul, Tribuna, Românul* şi ziare nemţeşti sau englezeşti.

1912. Se stabileşte la Viena, unde câştigă cercuri tot mai largi pentru ideile sale; câştigă adeziunea categorică a succesorului tronului habsburgic, arhiducele Franz Ferdinand. În urma lucrării din 1906, (Statele Unite ale Austriei Mari) autorităţile ungureşti îl acuză pe A. C. Popovici, deschid acţiune publică de înaltă trădare pentru a-l condamna la muncă silnică pe viaţă; cartea este interzisă, scoasă din librării, confiscată.

1916. După intrarea României în război, activează în Elveţia, unde îşi continua lupta de luminare şi informare a lumii apusene asupra chestiunii româneşti.

19 feb 1917. Se sfârşeşte din viaţă la Geneva (Elveţia). Epitaful său: *„Patriote roumain. Mort pauvre.”* (Patriot român. A murit sărac.).

Din opera lui A. C. Popovici:

1892 „La question roumaine en Transylvanie et en Hongrie. Replique de la jeunesse roumain universitaire de la Transylvanie et de la Hongrie a la «Reponse» faite par la jeunesse magyare des Academies Hongroises au «Memoire» des etudiants universitaires de Roumanie”

1894 „Chestiunea Naţionalităţilor şi Modurile Soluţiunii lor în Ungaria”

1894 „Principiul de naţionalitate ”

1906 „Die Vereinigten Staaten von Gross-Oesterreich”, tradusă în limba română în 1939

1910 „Naţionalism sau democraţie”

1918 „La question roumaine en Transylvanie et en Hongrie”

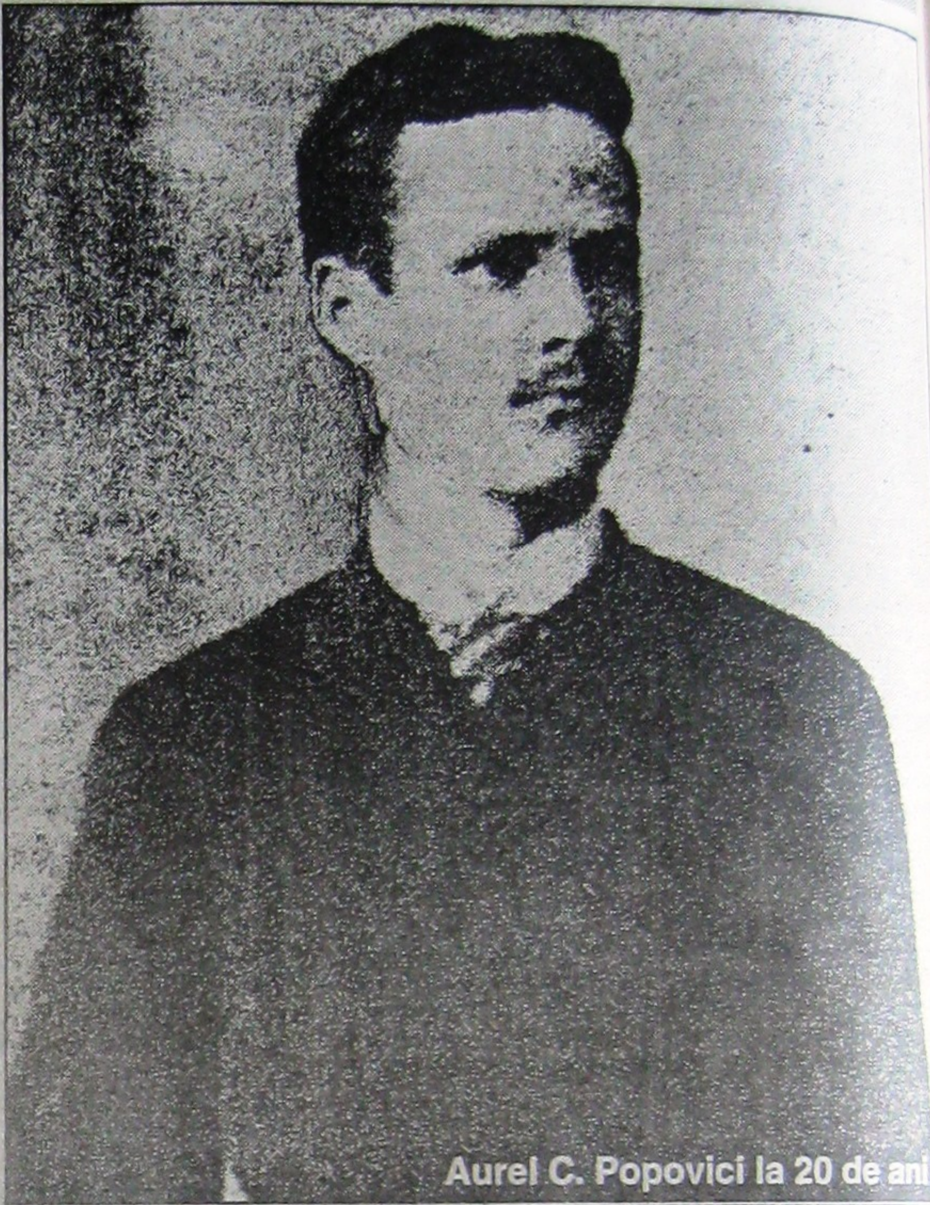

Aurel C. Popovici la 20 de ani

Actualitatea clasicilor: A. C. Popovici

Pe marginea unei distincţii:

NAŢIONALISM SAU DEMOCRAŢIE

Lecturat fără prejudecată, A. C. Popovici frapează prin *actualitatea* lui. Toate discuţiile de astăzi, pro sau contra, ce pivotează în jurul conceptului atât de modern de „globalizare” sau toate dezbaterile pe tema raportului naţionalism-democraţie îşi găsesc, prin lucrarea sa **Naţionalism sau democraţie**, antecesorul.

Spiritele „diafane“, puternic violentate de sintagma propusă de cărturarul român – acel drastic „sau” oripilează – , vor bulversa printr-un comentariu „politic” o atare tentativă.

1. Prima reacţie, grosolană, lipsită de capacitate minimă de comprehensiune, este măsura predilectă de a tranşa dezbaterea pentru majoritatea gazetarilor şi politicienilor dâmboviţeni: Noi, vor zice domniile lor, nu putem fi ispitiţi de alternativă. Noi, vor exulta, am ales democraţia, şi orice alternativă vine de la „duşman” (precum grăit-a al lor magister Popper). În dosul eretismului lor se ascunde ceea ce un analist american numea „colonialism mental”; în spatele suficienţei arborate – golul. Căci, mai zic aceşti domni, naţionalismul este o *ideologie* incompatibilă la modul absolut cu civilizaţia sfârşitului de veac XX şi cu noi, apărătorii ei (iar Popper!). O ideologie totalitară, dictatorială etc., etc...

Împotriva acestor indivizi, logica este un lux iar argumentul o generozitate. Fie, totuşi: în lucrările sale **Theories of Nationalism**, 1971 şi **Nationalism in the XXth Century**, 1979, antropologul englez Anthony Smith îşi punea o întrebare esenţială: ce ideologie este naţionalismul, dacă el s-a putut asocia de-a lungul secolului XX cu toate ideologiile practicate de-a lungul său? Este clar, în urma analizelor sale, că a identifica naţionalismul drept o ideologie este o tentativă ridicolă. Întreprinderea acestora eşuează în derizoriu şi trăncăneală. Polemica *lor* cu A. C. Popovici nici măcar nu poate să înceapă.

2. Urmează acum eşalonul doi; inşi rafinaţi, distinşi, scrutându-ne deseori gravi şi impozanţi, de pe micul ecran sau din fotografiile revistelor culturale. Ei sunt „elitele” comentatorilor noştri politici...

Naţionalismul, vor zice aceştia, nu se poate compara cu democraţia, pentru singurul motiv – dar imbatabil – că este vorba aici de realităţi de specii diferite: democraţia este un instrument de organizare (o metodă), pe când naţionalismul este altceva (de obicei nu ni se spune ce). La un prim nivel al analizei, superficial, acela la care penetrează discursul domniilor lor, lucrurile ar putea fi adevărate. Şi chiar sunt; dar numai la nivel superficial. Căci în realitate – vom părăsi nivelul insuficient, pe urmele lui A. C. Popovici – lucrurile ni se prezintă altfel.

Aici, chestiunea pe care o discutăm îşi atinge punctul ei cel mai delicat: cum poţi compara două entităţi incomparabile?

Când se vorbeşte despre democraţie ca o formulă politică, se ignoră prea uşor *fundamentele* ei. Căci formula politică se bazează pe o întreagă concepţie *(substrat):* filosofia drepturilor omului, a cărei trăsătură definitorie este plasarea *omului* în prim planul oricăror realităţi (antropocentrism radical). Democraţia îşi presupune filosofia ei, aşa cum concepţia *drepturilor omului* îşi cere formula *ei* politică. Legătura lor devine implacabilă.

Naţionalismul, în datele şi trăsăturile sale esenţiale (componente genetice şi sociale) implică o *viziune comunitaristă*. El nu este o formulă politică (şi nici nu presupune obligatoriu una! –componenta culturală este determinantă în acceptarea ei), dar presupune o atitudine *implicită* despre raportul om/comunitate, în care individul nu este anulat, ci este plasat întotdeauna în raport cu comunitatea sa – drepturile individului devin *drepturile individului din comunitatea respectivă*... Naţionalismul, folosind acelaşi limbaj, se limitează la nivelul *substratului*.

Trăgând linie, înţelegem acum maniera de a aşeza faţă în faţă naţionalismul şi democraţia. Este o comparaţie *indirectă*, o comparaţie de a doua instanţă, în care *substraturile* intră în contact.

Şi dreptatea este de partea lui A. C. Popovici! O democraţie «radicală», o democraţie care-şi împinge premisele până la capăt, obţinând în final *omul* – anulând *oamenii* –, este incompatibilă cu naţionalismul (sacrificiul individului pentru patria sa şi promovarea democraţiei radicale constituie o contradicţie în termeni!).

Coexistenţa *de facto* a naţiunii şi democraţiei este cea mai bună probă că democraţia radicală, împinsă adică până la consecinţele ei ultime – cea vizată de A. C. Popovici – este NENATURALĂ (împotriva firii). Ea presupune anularea dimensiunii comunitare a individului, ceea ce înseamnă o negare a *datelor fundamentale ale omului*.

Naţiunile, formaţiuni înzestrate cu dimensiune spirituală şi nu simple asociaţii de indivizi, împiedică dezmăţul proclamat de adepţii democraţiei radicale (operează o *cenzură organică*). Naţiunile trebuie să-şi subordoneze democraţia, astfel să o limiteze drastic – cum scria A. C. Popovici: „Democraţia trebuie să devină smerită.... ea trebuie să-şi vină în fire din grandoarea ei periculoasă, din mania nevropaţilor care-şi omoară doctorii...”

Soluţia actuală este, prin urmare, identică cu cea postulată la începutul secolului de cărturarul român: o democraţie este acceptabilă *de facto* nu *de plano*, doar subordonată intereselor naţionale. Aşa cum este ea practicată astăzi în toate ţările pe care le invocăm drept exemplu: SUA, Germania, Japonia etc. Ceea ce propune astăzi, la noi, naţional – democraţia.

Dan DUNGACIU